

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

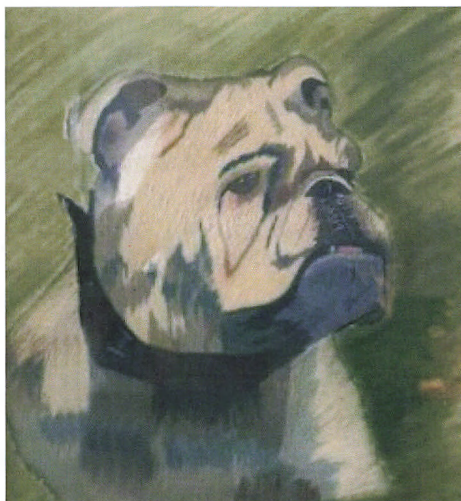

MEDLEMSBLAD FOR HISTORISK FORENING FOR ESPERGÆRDE OG OMEGN

NR 70
JUNI
2021

ESPERGÆRDE

"Bulldog" fra Sindshvile

Dette maleri hang hjemme hos Ejnar Bryde Nielsen på gården Sindshvile ved Kvistgaard. Og det var ingen tilfældighed - han blev nemlig selv kaldt "Bulldog"... Læs hans historie side 3.

Andre artikler i dette nummer:

Sindshviles historie gennem tiderne, side 18

Grosserer Siesbye og feriekolonien på
Tibberup Møllegaard, side 43

Snekkersten - kammersangernes by, side 52

En begmand til lokalhistorisk interesserede

Efter den totale nedsmeltning af Helsingør Kommunes Museumsvæsen i 2020 - efter flere års totale mangel på politisk interesse for området - så fik historisk interesserede i efteråret 2020 endnu en begmand ved nedlæggelsen af museet på Flynderupgaard. En begmand også til dem, der kan huske, at Flynderupgaard Museet blev etableret som en del af pakken efter nedlæggelsen af Tikøb Kommune. Og en begmand til Historisk Forening for Espergærde og Omegn, som i sin tid blev etableret som støtteforening for Arne Meylings lokale museum.

Nedlæggelsen skete uden nogen form for forudgående debat - selvom alle politikere officielt mener, at det er vigtigt med borgerinddragelse. Men åbenbart ikke forud for den type beslutninger? Resultatet er, at der nu i det reetablerede museumsvæsen - efter endnu en politisk beslutning uden forudgående offentlig debat - er besluttet, at der fremover kun skal fokuseres på Værftshistorie og Sundtoldstiden. Begrundelsen er, at det er disse to emner, som vil kunne tiltrække turister.

Og her er vi fremme ved et stort problem ved den nuværende opbygning af det politiske udvalg: Sammenblandingen af turisme og kultur - og ikke mindst vægtingen af de to områder. Der er naturligvis områder, hvor de to interesser falder sammen, men vedr. det lokale museum er det en komplet misforståelse. Et LOKALT museum - både et i Helsingør og et på Flynderupgaard - er ikke sat i verden for turister, men til gavn og glæde for den LOKALE befolkning. Det er her på det lokale museum, at den stedlige befolkning skal lære og informeres om den lokale historie, som omgiver deres hverdag.

Dermed ikke sagt, at værftshistorie og sundtoldshistorie ikke har interesse for den lokale befolkning, men den politiske beslutning om at pålægge den nye museumsledelse en så væsentlig indskrænkning eller begrænsning, er uden sidestykke - og det er, for at sige det lige ud, svært at forstå, at en ny museumschef på forhånd vil underlægge sig en sådan restriktion. Museumsdrift kan ikke sættes ind i et regneark - der skal være mulighed for nye vinkler, nye former og nye idéer.

Men der skal selvfølgelig alligevel ønskes velkommen til den nye museumschef Daniel Høyer, som nu har siddet i stolen et par måneder. Man kan håbe, at han vil gribe tingene an på en mere fornuftig måde end den, Turisme- og Kulturudvalget har lagt op til. Under alle omstændigheder har han en stor opgave med at få ansat nogle folk, der er sted- og lokalkendte. Og med at få en ny organisation op at stå. Men en melding for nylig om, at museet kun har råd til én ny museumsinspektør og at museet ikke længere vil udgive bøger - undtagen museumsårbogen - er en bekymrende start. Hvad bliver det næste, der heller ikke er råd til?

/KD

Ejnar Bryde Nielsen - en Bulldog

Ifølge et leksikon om hunde er en bulldog kærlig, føjelig og modig. Måske er netop disse egenskaber årsag til, at Ejnar Bryde Nielsen kaldte sine forretninger "Bulldog". Ejnar Bryde Nielsen boede på gården "Sindshvile" ved Kvistgaard. Her er historien om ham.

af Jens Skovly

"Bulldog" døde som 51-årig den 7. februar 1950. Jeg har aldrig mødt ham. Han døde to år før, jeg blev født.

Jeg har gennem årene derimod hørt mange fortællinger om ham, fordi hans mor, der hed Christiane, var min oldemors lillesøster.

Ejnar Bryde Nielsen, som havde en tvillingesøster, Ella, og en lillebror, Christian, blev født i landsbyen Munke Bjergby, som er placeret få kilometer nord for Sorø. Faderen var mejeribestyrer, og moderen hjemmegående eller -løbende.

Hans mor, og min oldemor, som var den ældste af de to, blev begge født og voksede op på det nordlige Stevns, tæt på Bøgeskoven.

Solgte fra trillebør

Som ganske ung tog "Bulldog" til København. Han kom i lære som typo-

Ejnar Bryde Nielsen stod bag etableringen af varehuset Bulldog.

Olga Nielsen var Bulldogs hustru nummer to. Her fotograferet i 1970-71.

(Foto: Jens Skovly)

graf, men han kunne ikke tåle fagets blydampe.

Han begyndte derfor ganske langsomt at bygge sit firma op. Det gjorde han sammen med sin bror, Christian Nielsen. De solgte uldvarer, eksempelvis strømper fra en trillebør i storbyens baggårde.

Varerne blev købt hos uldkræmmere i det jyske. Salget gik så strygende, at trillebøren kunne erstattes med et lejemål af et lille kælderlokale i Baggesensgade i hovedstaden, og kort efter fra Nørrebrogade nummer 1.

Ejnar Bryde Nielsen blev millionær på at drive varehuset Bulldog. Han støttede både Grønlandsforskeren Lauge Koch økonomisk og betalte en redningsbåd til Redningskorpset Zonen. Til sig selv blev der blandt andet råd til to større gårde i Kvistgård, travheste, privatchauffør og flyvemaskine. Sidstnævnte ses her lande på en mark ved landsbyen Klippinge på Stevns. Desværre er billedet ikke dateret.

Uldvarerne købte brødrene på kredit, og når varelageret var solgt, blev pengene investeret i et nyt og større varelager.

Syg som barn

Ifølge familiehistorien blev Ejnar Bryde Nielsen som barn syg af tuberkulose, der gjorde ham pukkelrygget, som førte til kaldenavnet "Buldog".

Ifølge en omtale i den nazistiske avis, Fædrelandet (1939-45), dateret den 23/12 1940, oplyser Ejnar Bryde Nielsen, at navnet "Buldog" relaterer

til en amerikansk strømpe, han importerede og solgte i stort antal.

Varehuset "Buldog" blev etableret i 1922, og op til julen 1929 udsendtes dets første postordre-katalog.

Forsendelsesforretningen blev en stor del af Buldogs succes. I den travle julemåned december 1940 blev der dagligt sendt op mod 3.000 postpakker til kunder i det ganske land, oplyser Ejnar Bryde Nielsen i nævnte artikel i avisen Fædrelandet, der var organ for Danmarks Nationalsocialistiske Arbejderparti (DNSAP).

Er jeg ikke smuk, skriver Einar Bryde Nielsen bag på dette fotografi som blev sendt som postkort til denne forfatters oldemor. Desværre er det uden datering og stedangivelse.

Det, der kan betegnes som gadens parlament, stormede Varehuset Bulldog på Nørrebrogade i København under Folkestrejken den 30. juni 1944.

Gadens parlament

I 1940 købte Bulldog en bygning på Nørrebrogade, tæt ved Ravnsborggade, med op mod 100 lejemål. Formålet med købet var at betale beboerne for at flytte, hvorefter han ville have opført et varehus med otte etager som erstatning. Planerne blev aldrig udført, og krigens hærgen må være årsag til de kuldsejlede planer.

Jeg har intet kendskab til, hvornår

eller hvordan broderen Christian forlod fællesskabet. Ej heller om dennes videre livsforløb.

De fleste har hørt om "Buldog". Om hvordan hans forretninger, der lå på Nørrebrogade og Ravnsborggade i København, blev udsat for det, der kan betegnes som gadens parlaments hærgen under anden verdenskrig.

Og hvorfor så det?

- Jo. Han var tyskervenlig, hed det sig.

Angrebet på varehuset "Bulldog" under Folkestrejken blev udført effektivt. Der blev både stjålet varer og tændt ild i bygningen. I midten af 1950'erne solgte Bulldogs enke hjørnegrunden til Irma-Olsen. I dag er bygningen eller rettere dele deraf base for en Fakta-butik.

Andre gik så vidt som til at sige, at "Bulldog" var nazist.

Bombet i 1944

Forretningen gik strygende, lige indtil bygningskomplekset og forretning blev lagt noget nær i ruiner den 30. juni i 1944. Det skete under Folkestrejken, hvor menigmand gik på

gaden i protest og oprør mod besættelsesmagten.

Under optøjerne tog dele af "gadens parlament" over, og forretninger, hvis indehaver af folkemængden på gaden mente var tysksindet eller ligefrem nazist, blev stormet og vandaliseret.

Hos "Bulldog" tog borgere, som vel

kan tituleres vandaler, sig retten til at blive tyv, mens andre satte ild til bygning og indhold.

Hjørnebygningen Nørrebrogade/Ravnsborggade blev svært beskadiget, og det i en grad, at den ikke igen blev genopbygget.

På forsiden af USA-avis

Folkestrejken i juni 1944 blev i vestlige lande opfattet som startskuddet til den danske modstand mod besættelsesmagten. Og den opfattelse fik god vind, da avisen New York Times den 4. juli 1944 både på forsiden og på side syv fortalte og viste billeder om den markante begivenhed. Et af avisens anvendte fotos var fra en røgfylt Bulldog-bygning.

Hvorfor blev Bulldog angrebet og ødelagt? Et svar skal formentlig findes i den kendsgerning, at "Bulldog" handlede med tyskerne under besættelsen.

Han gik endda så vidt som til at annoncere i den nazistiske avis, Fædrelandet.

Omgikkes tyske officerer

Og det hjalp heller ikke på menigmands opfattelse af Ejnar Bryde Nielsen, at han både privat og på offentlige udskækningssteder til tider

Varehuset Bulldog havde også sine egne varemærker - her en natcreme.

var i selskab med højtstående og uniformerede medlemmer af den tyske besættelsesmagt. Den kendsgerning kaldte Berlingske Tidende i en nekrolog den 8. februar 1950 udfordrende.

Hans egen forklaring var, at han blev truet eller tvunget til at annoncere i Fædrelandet, hvis han ville have de 400.000 kroner, som den tyske besættelsesmagt skyldte ham for varekøb.

Og også medvirkende til, at han blev betragtet som nazist, tyskervenlig.

Om Ejnar Bryde Nielsen var nazist, er ikke lykkedes mig at skaffe bevis for.

Hverken "Bulldog" eller hans hustru nummer to, Olga, der blev kaldt "Kylle", født Pedersen, er nævnt i Bovrup-

Varehusejer Ejnar Bryde Nielsen var ikke blind for reklamens magt – her vist som reklamemærker.

Kartoteket, som er en opstilling af danskere, som var medlem af DNSAP.

Tyskervenlig?

Jeg er ikke i tvivl om, at for Bulldog kom det økonomiske forud for alt andet.

Ejnar Bryde Nielsen blev i 1946 af en borger politianmeldt for det, der kaldes værnemageri. "Bulldog" hyrede en advokat, der svarede på samtlige spørgsmål, som politiet stillede skriftligt efter den private anmeldelse.

Svarene må politiet have været tilfreds med, idet der ikke blev rejst sigtelse for værnemageri.

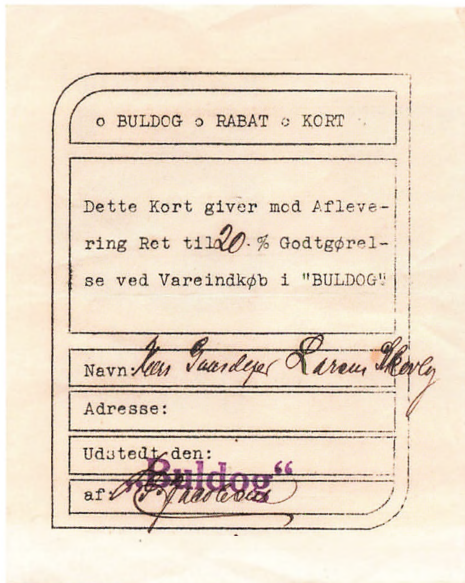
Man bør huske på, at det i Danmark aldrig har været ulovligt at være medlem af en politisk forening. Heller ikke af nazistpartiet.

Handlede om penge

Man bliver vel heller ikke konservativ af at være i selskab med konservative, eller socialdemokrat at være i selskab med socialdemokrater?

- Var "Bulldog" tyskervenlig? Handlede han med tyskerne, og var han nazist?

Da jeg for nogle år siden spurgte min nu afdøde far om rigtigheden heraf, svarede han: *"Bulldog handlede med alle. Bare der var penge i det."*

Einar Bryde Nielsen kunne ikke betegnes som nærig. Her bevist ved et rabatkort til denne forfatters farfar.

Den forklaring giver formentlig det bedst mulige og mest præcise svar på spørgsmålet.

Tvivel om herkomst

Olga Hansigne Marie Bryde Nielsen, der blev kaldt Kylie, var født den 23. august 1898. Hun og Bulldog blev gift i hemmelighed. Giftermålet blev familien orienteret om pr. brev, der er dateret den 28. april 1931.

Privat boede de på det tidspunkt på Nørrebrogade 26, anden sal.

Kylles herkomst er der stor tvivel el-

Her et andet eksempel på Bulldogs blik for reklame, en etiket til en tændstikæske.

ler usikkerhed om. En af familiehistorierne går på, at "Buldog hev hende op fra rendestenen".

Selv fortalte hun, at hun var datter af rige, adelige spanske forældre. Og at hendes far var en højtstående militærmand i Spanien. Hun mente, at beviset for hendes spanske aner kunne ses på et våbenskjold i klædestof. Familien sagde, at dette var klippet ud af en sofapude!

Kylle satte sig spor

Der er ingen tvivel om, at Kylie, der lærte Bulldog at kende, da hun begyndte som ekspeditrice i forretningen på Nørrebrogade, havde en væsentlig andel i den økonomiske succes, som Bulldog-forretningen fik.

Sammen byggede de en glimrende forretning op. En kvittering fra febru-

Adgangs kort
 TIL ST. JOHANNES KIRKE
 VED
 DIREKTØR EJNAR BRYDE NIELSEN'S
 BAARE
 SØNDAG DEN 12. FEBRUAR 1950
 KL. 12

Dette kort gav adgang til begravelsesceremonien for Ejnar Byde Nielsen i Sankt Johannes Kirke på Blegdamsvej i København.

ar 1936 angiver firmaadressen som Nørrebrogade 9, 13, 16 og 18 samt en filial på Nørre Frihavsgade 10.

Handelsmand

Buldog var handelsmand. På godt og ondt. Købte meget billigt, og solgte billigt.

Noget nær samtlige varer i forretningerne købtes billigt i Tyskland, som var under genopbygning efter nederlaget under 1. verdenskrig.

Noget nær enhver pengepung kunne være med.

- "Billigt skidt", vil de fleste både dengang og i dag betegne de varer, der forhandlede.

Hans førstemand gennem flere år, hr. Sommer, brød i øvrigt på et tidspunkt med Buldog. De blev aldeles uvenner, men jeg kender ikke års-

Dette våbenskjold, påstod Olga "Kyllen" Nielsen, stammede fra hendes spanske og adelige familie. Familien på Stevns påstod, at skjoldet var klippet fra forsiden af en sofapude.

gen hertil.

Hr. Sommer etablerede herefter Sommers Magasiner med adresse på Amaliegade 3, København K. Dets første salgskatalog udkom i marts 1953. Og med nogenlunde tilsvarende varesortiment som Buldogs.

Buldog må have tjent mange penge. Efter bombningen i sommeren 1944 begyndte han et brandudsalg,

Dette billede af en bulldog hængte i Olga og Ejnar Bryde Nielsens hjem. Både dette billede og det påståede våbenskjold beror hos denne forfatter.

og postordre-forretningens fortsattes i nogle år. Et katalog, dateret vinteren 1952-53, bevidner dette. Det var året efter hans død.

Blev gårdejer

I 1932 købte Bulldog gården Sindshvile ved Kvistgaard, syd for Helsingør. Gårdens længer brændte i 1936,

hvilket ikke kan relateres til bombningen af varehuset.

Efterfølgende etableredes på Sindshvile landets på det tidspunkt mest moderne malkestald med hvide fliser på alle indvendige vægge.

Jeg kan svagt erindre et besøg hos enken Kyllie, der i mange år blev boende på Sindshvile inden hun flyt-

Der blev benyttet både en dyb og en flad tallerken på Bulldogs Cafe, der var indrettet i kælderen til hjørneejendommen Nørrebrogade nummer et. Tallerknerne er fremstillet på "Bing & Grøndahl", hvor de desværre ikke har efterladt sig spor.

tede i lejlighed i Helsingør og afslutningsvis på Lions Parks Plejehjem i Hillerød.

Solgte til Irma-Olsen

Kylle havde i 1958 solgt ejendommen Nørrebrogade 16 til Børge Olsen, som her etablerede sin angiveligt første Irma-butik. Hjørne-ejendommen har de senere år været base for en Fakta-butik.

Gården Sindshvile solgte Kylle i 1965 til daværende Tikøb Kommune. Stuehuset anvendtes i en periode af en Rudolf Steiner Skole, og de øvrige bygninger og grunden blev til kommunal materialeplads.

I juli 1966 stiftede Kylle "Fru Olga

Bryde Nielsens Fond", som fik base på Hillerød Sygehus. Fonden bevilger penge til forskningsprojekter, herunder lægevidenskabelig forskning. Ansøgere skal være ansat på nævnte sygehus.

Hillerød Sygehus var også indsat som enearving, jfr. hendes testamente.

Fonden har en kapital på cirka 2,5 millioner kroner, og det er ifølge dens fundats alene afkastet af formuen, som udloddes.

Fonden blev efter hendes død testamentarisk tilført yderligere cirka 39.000 kroner.

Kylle døde den 22. august 1992.

Millioner til fond

Kylle var Bulldogs hustru nummer to. Hans første hustru, som også hed Olga, var født i Tyskland, og det var hende, som etablerede forbindelse til vareproducenter i Tyskland. Hun døde i barselsseng efter at have født parret en søn, Christian. Det var i 1927. Denne søn, der døde i 2012 på et plejehjem på Næstved-egnen, var gift i en kortere periode, men var barnløs.

Jeg har fået fortalt, at Kylle ikke var særlig venlig overfor sin adoptivsøn. *"Jeg gav ham en million kroner. Så var jeg af med ham"*, skulle hun have sagt.

Og en anden: Adoptiv sønnen Christian arbejdede på et tidspunkt som taxachauffør, og en dag blev han på gaden hyret af en kvinde. Hun satte sig ind på bagsædet af taxaen, og efter kort tids kørsel sagde chaufføren: *"Kan du ikke kende mig, Kylle?"* *"NEJ, skulle det have lydt med klar og tydelig stemme fra bagsædet."*

I eget fly

Jeg har fået fortalt, at familien var meget stolte af Bulldog.

Specielt min oldemor omtalte ham i rosende vendinger. Han havde en meget høj stjerne hos hende. Ja, hun var, naturligvis, stolt af, at hendes sø-

Der blev holdt rideheste på gården Sindshvile. Her ses Kylle til hest. Hvem rytteren i baggrunden er, vides ikke. Foto fra før branden i 1936.

I begyndelsen af 1940'erne opstod der mangel på småskillemønt i Danmark. Med inspiration fra USA blev der fremstillet reklame-mærker med et frimærke som erstatning. Et 1-øres frimærke var naturligvis gældende for en

en-øre. Noget nær samtlige udgivere fik deres eksemplarer indpakket i beskyttende cellophan, men ikke Bulldog. Han valgte en billigere løsning med et stykke pap, ark med 1-øres frimærker, saks og et gummistempel.

stersøn klarede sig flot. Ikke mindst økonomisk.

Stoltheden må have lyst ud af hende, når han i sine velmagtsdage i årene op mod 1940 enten landede på marken i landsbyen Klippinge på Stevns i sit privatfly, eller kom kørende i en "amerikaner-bil", formentlig en Plymouth, med privatchauffør ikklædt uniform. Bilens indtræk var ægte leopardskind.

Travheste holdt han også.

Ejnar Bryde Nielsen ejede møbel- og sengefabrikken Spiralen i Nykøbing Falster. Den blev i begyndelsen af februar 1952 efter hans død købt af en kreds af dens funktionærer.

Ikke nærig

Selv om Bulldogs hovedinteresse angiveligt var at tjene penge, kan han ikke betegnes som nærig.

I 1936 oprettede Zonen-Rednings-tjeneste landets første sø-redningstjeneste. Det var i København, og redningsbåden blev skænket af Bulldog, og båden fik hans navn.

Min far fortalte mig en gang, at da han som dreng sammen med sin bror og forældre besøgte forretningen i København, var der ingen smalle steder. En af ekspedienterne blev tilkaldt, og sammen gik de ud i forretningen for at finde et par sko til drengene. Skoene var gratis.

Var gavmild

Gaver skortede det heller ikke på til familien, når han besøgte dem eller de ham.

Sparsommelig er måske den bedste betegnelse om ham.

Et eksempel herpå er et "frimærkepenge" (Lund Jensen no. E3, Sømod no. 18.455). Frimærke-pengene er angiveligt blevet til ved, at en ansat blev sat til at klistre ark med 1-øres frimærker på et stykke papkarton, og derefter med et gummistempel at sætte navnet Bulldog på bagsiden, og efterfølgende klippe dem ud enkeltvis.

Frimærkepenge kendes fra utallige andre udgivere, og langt, langt hovedparten af disse fik fremstillet "mønterne" professionelt. Og til en højere pris end Bulldogs!

Frimærkepenge blev udgivet af adskillige firmaer som erstatning for 1-, 2-, 5- og 10-øres mønter, og de indgik som erstatning for de officielle mønter i den daglige handel.

Familiehistorie

En af de mere hyggelige familiehistorier er denne: "Min oldemor sendte hvert år, når julegrisen på gården var slagtet, dele af den til Bulldog i hovedstaden. Specielt var han glad for de finker, hun hvert år sendte til ham. Et år havde hun dog ikke kræfter til at fremstille og sende hjemmelavede

finker til ham. Men finker skulle Bulldog jo have, så i stedet købte hun dem hos den lokale slagter.

Men Bulldog lod sige ikke narre. Han skrev sit sædvanlige takkebrev, hvori han skrev noget i retning af: "Tak for finkerne, moster, men hvad havde du dog gjort ved dem? De smagte ikke som de plejede."

Han fik aldrig den rigtige forklaring.

- Hold k...

En yderligere familiehistorie om Bulldog, der vel egentlig fortæller om ægteskabets trivsel, eller rettere mangel på samme, mellem Bulldog og Kylie er denne:

- "Hold kæft, kælling", var, angiveligt, hans sidste ord til hende på sit dødsleje.

De ord lever ikke helt op til en bulldogs egenskaber. Kærlig og føjelig kan de ikke betegnes. Måske modig.

Illustration på modsatte side:

Både før og efter angrebet på varehuset Bulldog solgtes varer pr. postordre. I midten af 1950'erne var det slut, og Olga Nielsen, som var blevet enke i 1950, frasolgte varehuset.

UDSAIGSKATALOG
1931

**PRIMA
 PRIMA
 BOX
 CALF**
 (40-45)
 SORT OG BRUN
 se Side 31

865

ORIGINAL-GOODYEAR
 WELT

BULLDOG
 NØRREBROGADE 9
 KØBENHAVN N.

Sindshviles mange spændende ejere

Gården "Sindshvile" har haft mange interessante ejere gennem tiden. Her er historien om borgmesteren i Helsingør, den første sognerådsformand i Tålbjerg, en forpagter der endte som fallent, en sognerådsformand der mistede pengene på et svineslagteri, om tiden som "teglværksgård", om 17.000 vækkeure der brændte og om varehusdirektøren, der byggede en luksus-kostald – og holdt fin middag sammen med kørerne! Samt om enken, der lånte kommunen penge til at bygge en skole.

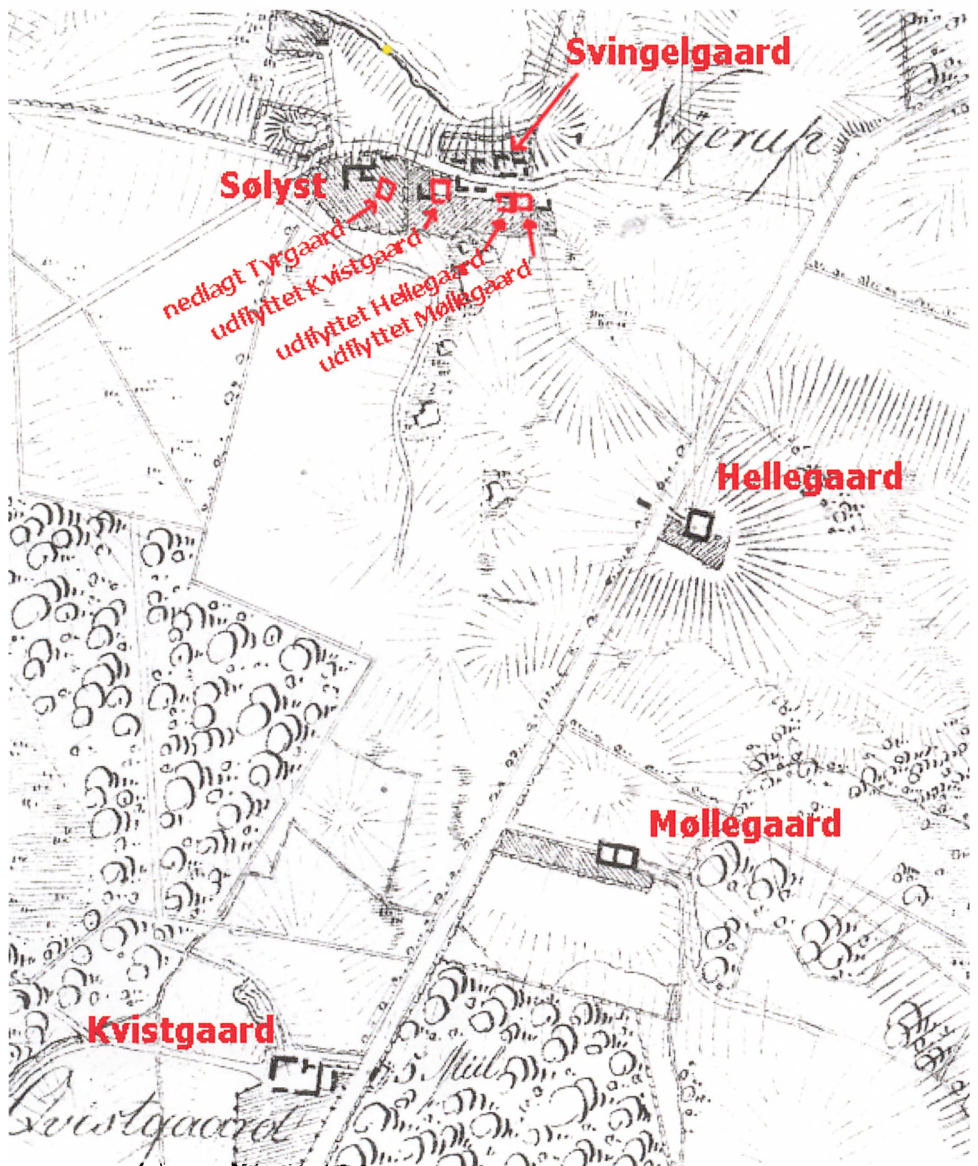
Af Kjeld Damgaard

Tiden før udflytningen

Gården Sindshvile har siden 1790'erne ligget på marken nordøst for Kvistgaard. Men sådan var det ikke før 1789. Da hørte gården til Nystrup landsbys gårde, og lå placeret omtrent, hvor nu Krogenbergvej 5 ligger. Her havde ejendommen ligget siden middelalderen, sikkert i lidt forskellige former, men stort set samme sted. I øvrigt bygget sammen med nabogården, der sidenhen blev kaldt "Hellegaard". Siden 1536 havde ejeren været kongen, der havde overtaget alle gårde og huse efter Esrum Klosters nedlæggelse. Vi kan ikke følge gårdens fæstere længere tilbage end til 1754. Det år afstod Jacob Hansen fæstet til Peder Jacobsen – antagelig

en søn. I en kort periode 1767-70 hed fæsteren kammerherre von Krogh. Her må vi ikke forestille os at von Krogh, der ejede Krogenberggaard, optrådte som fæstebonde i Nystrup. Han havde en slags bestyrer til at drive gården.

Den sidste fæster hed Ole Nielsen – og han var også den første selvejer – fra 1795, hvor gårdene i Nystrup overgik fra fæstegårde til selvejergårde. Men inden da havde Ole Nielsen gennemført en stor forandring. Efter jordreformerne og den deraf følgende udflytning af 3 af byens gårde – havde Ole Nielsen flyttet sin gårds bygninger fra selve landsbyen til ca 1 km sydøst herfor. Tæt på den nyanlagte Kongevej byggedes den nye gård, som efter kort tid fik navnet "Møllegaard".

På dette kort fra 1824, ses Nyrup landsby øverst. Her er med rødt indtegnet de placeringer, som gårdene havde før jordreformerne i 1789. Nederst til højre ses "Møllegaard", som fik navneforandring til "Sindshvile".

Gårdens navn?

Det er et navn, der ikke umiddelbart kan gives en forklaring på. Der er ikke bevaret nogen dokumentation på hvorfra dette navn stammer. Da gården – af Ole Niensens arvinger – i 1808 blev solgt til etatsråd Bjørnsen, blev den kaldt Møllegaard. Så gården er døbt således af Ole Nielsen. Men da etatsrådinde Bjørnsen i 1837 solgte gården, blev den benævnt *"Sindshvile forhen Møllegard kaldt"*. Så det er altså Bjørnsen, der har ændret navnet til Sindshvile.

Navnet optræder således allerede i 1812, da gården bliver takseret med henblik på brandforsikring. I 1809 var gården blevet forsikret for 2.800 rigsdaler, men allerede tre år efter var en ny vurdering nødvendig. Eksempelvis vurderedes stuehuset i 1809 til 700 rigsdaler, men i 1812 til 2.800 rigsdaler. Man skal dog her huske, at der i de år var en voldsom stigning i pristallet, men forsikringsprotokollen nævner specifikt, at en omtaksation er forårsaget af bygningsmaterialernes kostbarhed. Bjørnsen har med andre ord bekostet en hel del på gårdens bygninger. Hele gården blev vurderet til 11.200 rigsdaler.

Dermed kan fortællingen om, at nabogården Hellegaard, der lå midt mellem Sindshvile og Nyrup landsby, brændte ved lynnedslag – og at den efterfølgende blev slået sammen med

Møllegaard – og derpå kaldt Sindshvile – for at sindene kunne få hvile, endelig manes i jorden. De to gårde blev nemlig først slået sammen i 1841 – altså næsten 30 år efter at navnet "Sindshvile" anvendes første gang.

Etatsråd Bjørnsen

Den gård Bjørnsen havde forbedret, var således en traditionel firelænget gård opført i bindingsværk og med stråtag. Stuehuset lå mod syd, længen mod vest med bl.a. vognport, rullestue og indkøringsport, længen mod nord

Maleri af Berthel Bjørnsen, der levede fra 1749 til 1820. Han var kongelig udnævnt borgmester i Helsingør i perioden 1800-1820.

indrettet til lo og lade og den østre længe heste- og kostald, karlekammer m.v.

Men hvem var Berthel Bjørnsen, siden han havde råd til at købe og ombygge ejendommen? Han var født i 1749 som søn af en højsteretsassessor og gift med Petræa Reyersen, der var datter af en kontreadmiral. Berthel Bjørnsen tilhørte således ikke bondestanden – så langt fra. I 1776 var han nemlig blev byfoged i Helsingør – en titel, der bl.a. betød, at han var politimester. I 1776 blev han tillige vicerådmand, og fra år 1800 borgmester, hvilket han var til sin død i 1820. Han fik tillige titel af justitsråd. Det var en titel i rangfølgen, som på den tid betød meget for ens anseelse.

Bjørnsen boede i Bjerggade nr 29 i Helsingør. Hans embede fordrede nemlig, at han havde bopæl i Helsingør. Så "Sindshvile" har været til sommerbrug – i en behagelig kort afstand fra byens larm og tummel.

Bjørnsen var medstifter af den legendariske helsingoranske klub "Den Øresundske Klub" – eller blot kaldt

Landgaarden Sindshvile i Tikjøb Sogn, afdøde Etatsraadinde Bjørnsens Bo tilhørende, bliver, tilligemed Besætning og Inventarium m. m., Mandag den 21de Dennes, Kl. 10 Formiddag, opraaet til Bortsalg ved offentlig Auction, ved hvilken denne Eiendom, dersom antageligt Bud skeer, vil vørde bortsolgt. Denne Gaard har en særdeles smuk og behagelig Beliggenhed, een Miil fra Helsingöer, ved Hovedlandeveien titl Kjöbenhavn. Jorderne staae for Hartkorn omtrent 4½ Td., med Areal circa 85 Td. Land geometrisk Maal, bestaaende af en god og velbehandlet Agerlod, en særdeles god og indbringende Törvemose, med circa 5 Tönder Land Törvejord, 8 Tdr. Land Skov og 6 Tdr. Eng, samt en Overdrevslo. Bygningerne, der ere velvedligeholdte, afgive, foruden nödvendige Udbuse, Bopæl for en Familie udenfor Bondestanden, og til samme stöder en stor, velanlagt og med gode Frugttræer besat Hauge. Auctionen holdes paa Gaarden selv. Conditionerne ligge fra idag af til Eftersyn hos Hr. Urtekræmmer S. M. Salomonsen, Gammelstrand Nr. 11 i Kjöbenhavn, samt hos Undertegnede, og bemærkes slutteligen, at der efter denne ingen flere Auctioner over bemældte Eiendom ville vørde afholdte.

Helsingöer, den 7de April, 1834.

P. L. Holm.

C. B. Rogert.

Annonce i avisen "Kjöbenhavske Efterretninger" fra april 1834, da arvingerne efter Bjørnsen søgte at sælge "Sindshvile".

"Øresundsklubben". Den blev stiftet i 1791 og havde bl.a. en bestemmelse i sin vedtægt om at skulle afhjælpe "husarmes trang samt befordre Øresunds Toldkammers Friskole". Det ædle formål hindrede dog ikke at klubben var et egentligt samlingssted for byens honoratiores – både danske og udlændinge. Klubben ejede frem til 1860 en stor ejendom på hjørnet af Sofiegade og Hestemøllestræde.

Helsingørs historiefortæller, Laurits

Pedersen, omtaler Berthel Bjørnsen som en fremragende dygtig embedsmand bl.a. med god vilje til at samarbejde med befolkningen. I denne sammenhæng må det erindres, at borgmesteren dengang ikke var folkevalgt, men kongelig udpeget.

Da Bjørnsen døde i 1820, overtog enken Petræa f.Reyersen "Sindshvile" – og beholdt den til sin død i 1833, hvorefter arvingerne – 3 overlevende børn – overtog ejendommen. De forsøgte allerede at sælge gården i 1834, men trods en fordelagtig omtale i den københavnske dagspresse, blev den ikke solgt. Først i 1837 solgte de til cand. Lassen, som han blev kaldt i datiden.

Jens Nimb Lassen

Candidat Lassen var født i Torup ved Frederiksværk i 1807 og var ud af en præstefamilie – og han uddannede sig da også til cand.theol., men han blev ikke som faderen præst. Derimod skabte han sig et levebrød indenfor landbruget. I 1837 erhvervede han således gården "Sindshvile", som han allerede fire år senere udvider med to nabogårde, nemlig hhv. Hellegaard (der lå ved Kongevejen skråt over for hvor Nyrup Skole senere blev bygget) og Svingelgaard, der lå i selve Nyrup landsby lidt øst for det sted, hvor Sprøjtehuset senere blev bygget.

Med tre gårdes tilliggender på i alt ca 250 tdr. land kunne Lassen nu kalde

Jens Nimb Lassen var den første formand for sogneforstanderskabet (= sognerådet) i Tikøb. Han var ejer af Sindshvile i årene 1836-50

sig proprietær – altså en mellemting mellem en gårdejer og en godsejer. Men udover det engagerede Lassen sig også i det lokale politiske liv. Han var således blandt initiativtagerne til den store vellykkede 28. maj fest i Egebæksvang Skov i 1841. Han var også festens hovedtaler. Det var den første af en lang række skovfester, som skulle hylde idéen med de såkaldte provinsialstænder-forsamlinger, som siden 1835 havde været forløber for det demokrati, som dog først blev en-

delig indført med grundloven i 1849. Meningen med festerne var at fremme demokratiets indførelse i Danmark.

Og Lassen var da også aktiv, da der samme år var valg til de første sogneforstanderskaber (= sogneråd). Han blev valgt med virkning fra 1. januar 1842 og blev valgt til Tikøb Sogneforstanderskabs første formand. Han beholdt hvervet i tre år – og blev atter formand i årene 1849-50.

Jens Nimb Lassen var gift med Caroline Bang. I 1850 solgte Lassen sine ejendomme ved Nyrup og flyttede til Fredensborg, hvor han boede til sin død i 1873.

Ludvig Schreiber

Ny ejer var Ludvig Theodor Schreiber. Han var født i Helsingør den 19. juli 1825 som søn af Friderich Wilhelm Schreiber og hustru Berthe f. Erlandsen. Faderen havde siden 1816 drevet købmandsforretning i Helsingør. Ludvig Th. Schreiber blev imidlertid landmand, og i 1852 blev han gift med *”jomfru Hansigne Marie Larsen fra Kattesundet”* i København. Det skete to år efter, at han havde købt gården Sindshvile af Jens Nimb Lassen for 32.500 rigsdaler – som Schreiber dog overtog med kun 2.200 rigsdaler i udbetaling, resten blev afregnet i pantebreve. Men så omfattede den også al besætning, maskiner, afgrøde m.v. – undtagen nogle heste som Lassen for-

beholdt sig selv. I handlen indgik bl.a. 35 køer, 2 tyre, 9 kvier, 6 kalve, 6 får, 1 vædder, 3 lam, 7 vogne, 4 møggrebe, 3 skovle, 5 gamle spader, 3 hjulbører, 4 jernharver, 2 svenske harver, 1 tromle, 5 plove, 2 slæder, 2 høtyve, 1 sold, en del jerntøjer, 1 griseso, 1 orne, 16 grise, 1 bord i Borgstuen, 42 tdr. havre, 6½ tdr. hvede, 16 tdr. rug og 50 tdr. byg. Desuden senge med klæder og 2 sæt lagner til samme.

Vi kender ikke til Schreibers virke på Sindshvile. Han solgte allerede syv år senere gården. Senere slog han sig ned i København, hvor han ved sin død i 1883 betegnedes som ”fhv. landmand”.

Købte gården til sønnen

Næste ejer i rækken var en i datiden meget kendt mand. Hans navn var L. C. Brinck-Seidelin. Han indledte sin karriere som embedsmand i Hjørring, hvor han som cand.jur. fik ansættelse som amtsforvalter i 1815. Her virkede han i 30 år og blev en meget værdsat og populær embedsmand. Hans indsats for folkeoplysning, for jødernes rettigheder, for bedre revision samt sociale forhold m.v., betød også at han valgtes som stænderdeputeret i 1834. Og selv efter, at han var fraflyttet egen valgtes han i 1848 til den grundlovgivende rigsforsamling i en kreds ved Hjørring. Han var desuden ejer af Aggersborggaard ved Limfjorden.

Ludvig Chr. Brinck-Seidelin og hustruen Marie f. Krag var de egentlige ejere af Sindshvile 1857-73, men gården blev drevet af sønnen Vilhelm Ludvig Brinck-Seidelin. Han blev således aldrig selv ejer af gården. Måske meget godt, for selv som forpagter måtte han lide den tort at gå fallit i 1870.

I 1828 skrev han tillige en amtsbeskrivelse over Hjørring Amt, som er blevet betegnet som den bedste af de amtsbeskrivelser som Landhusholdningsselskabet udgav i de år. Han betegnedes kort sagt som en af tidens "oplyste mænd". Fra 1845 var han i København chef for statens regnskabsvæsen og sluttede sin karriere som chef for revisionsdepartementet i 1860-62. Han var gift med Marie f. Krag og døde i 1865.

Men selvom han ejede "Sindshvile" fra 1857 til sin død, så havde han ikke

bopæl på gården – ligesom han heller ikke drev den. Den blev købt for at skaffe sønnen, Vilhelm Ludvig Brinck-Seidelin en karriere og et levebrød. I praksis var Vilhelm således forpagter af Sindshvile, men officielt kaldte han sig "proprietær". Da faderen døde i 1865 overtog enken, Marie Elisabeth Brinck-Seidelin gården – og sønnen fortsatte driften. Men tilsyneladende ikke med det helt store held. I alt fald kunne man i begyndelsen af april 1870 læse i landets aviser, at Vilh. Ludvig Brinck-Seidelin var gået fallit.

Landejendom.

„Sindshvile“, beliggende ved Hovedlandeveien fra Kjøbenhavn til Helsingør, en Mil fra sidstnævnte By og i umiddelbar Nærhed af Qvistgaard Jernbaustation, kan underhaanden erholdes tilkjøbs med Besætning og Inventarium, Avl og Afgrøde, at tiltræde dette Efteraar. Eiendommen, der er skyldsæt for nyt Hartkorn 16 Tdr. 5 Skpr. 1 Fdkr. 1 1/2 Alb., har et Tilliggende af 217 Tdr. Laud, hvoraf 9 Tdr. Laud udlagt til 3 Fæstehuse. Agermarken, der bestaar af leerblandede Muldjorder, er drainet, merglet og i udmærket Culturstand. Paa Eiendommen haves god Leermergel og en fortrinlig Tørvemose. Bygningerne, der ere omgivne af Have og Skov med Udsigt til Øresundet, ere vel vedligeholdte, afgive en beqvem Behoelselighed og tilstrækkelig Plads for Bedriften. Nærmere Oplysning meddeles af Høiesteretsadvocat Klubien, Holmens Canal 4, hvor Adkomstdocumenterne hore og som afsætter Handel.

Allerede samtidig med sønnens økonomiske vanskeligheder i begyndelsen af 1870, forsøgte moderen, Marie Brinck-Seidelin at sælge Sindshvile, men uden held. Først tre år senere fandt et salg sted.

Damptærskværk,

bestaaende af et 10 Hestes Lokomobil og en færdigrensende Tærskemaskine efter Clayton & Shuttleworths Konstruktion vil fra Oktober Maanedes Udgang faaes tillige af Dhrr. Landmænd. Bestillinger for Utlejningen erholdes og Bestillinger paa Maskinerne modtages paa Sindshvile pr. Qvistgaard Station.

Brinck-Seidelin.

Denne annonce er fra 1869 og viser, at Brinck-Seidelin forsøgte at være først med det nye - et damptærskværk.

Han var da gift med Emma Charlotte f. Hansen og havde tre børn. Familien flyttede senere til Lyngby, hvor han døde i en alder af kun 50 år.

Gik fallit p.g.a.

Helsingør Svineslagteri

Moderen solgte Sindshvile et par år efter sønnens fallit til Carl Holstein. Han var ud af slægten Holstein fra Holsteinborg ved Skælskør, men var selv født på Dyrehavegaard ved Lyngby. Den kun 23 årige Holstein havde tilsyneladende god vind med landbruget i flere år. I 1880 omfattede husholdet på Sindshvile således 13 personer + naturligvis en række ansatte avlskarle og daglejere. I 1890 bestod husholdet af 20 personer, hvoraf tre var tilknyttet gårdens mejeri.

Han involverede sig også i egnens liv og i den lokale politik. Han indvalgtes således i Tikøb Sogneråd fra

1. januar 1880 og sad i de følgende 12 år som sognerådsformand. Han var desuden i en længere årrække formand for den lokale kreds af Nordsjællands Landboforening.

Men så fik Holstein en fatal idé. Han stod i spidsen for en gruppe landbrugere, der

Carl Holstein var sognerådsformand i Tikøb Kommune i 12 år - og formand for bestyrelsen i Helsingør Andelssvineslagteri. Sidstnævnte blev en katastrofe for ham - og han måtte lade gården gå på tvangsauktion.

arbejdede for oprettelsen af et svineslagteri i Helsingør. Året var 1893, og der var efter avisreferaterne at dømme stor interesse for et svineslagteri, idet der på det tidspunkt ikke var andre i Nordsjælland. Hurtigt var der dog kritiske røster fremme, der mente at en placering i Hillerød ville være bedre for en stor del af amtet, da det der ville ligge mere centralt. Imidlertid blev sagen overhalet indenfor af initiativta-

gere til et andelssvineslagteri i Frederikssund, som blev vedtaget opført og taget i brug i december 1894. Det fik dog ikke Holstein til at opgive at oprette et andelssvineslagteri i Helsingør. Også det blev en realitet i 1894. De første års drift var ingen større succes for Helsingør Andels-Svineslagteris drift. Der var bygget et helt nyt slagteri på Grønnehave og ved generalforsamlingen i 1896 viste regnskabet et underskud på 50.000 kr. Holstein, der var formand for bestyrelsen, havde ikke gode tider, selvom slagteriets direktør blev skiftet ud et par gange. Året efter i 1897 besluttedes det at sælge slagteriet til privat drift, mod at de hidtidige andelshavere bandt sig for en syv-årig leveringsaftale til slagteriet. Både andelshavere og bestyrelse var i klemme, fordi de havde ydet garantilån, som ved slagteriets ophør var tabt kapital. I praksis betød det, at en lang række landmænd i omegnen hver mistede en pæn portion penge. De nærmere omstændigheder kendes ikke, men Holstein var efter denne periode en knækket mand. Og i 1898 måtte Holstein se sin gård gå på tvangsauktion. Ejendommen blev overtaget af Forsørgelsesforeningen "Bikuben", der som bekendt senere blev til en sparekasse.

Stuehuset brænder

I januar 1902 var gården i mellemtiden bortforpagtet til forpagter E.

Dangaard. Han undrede sig over, at gårdspladsen ved halvtolvtiden var indhyllet i tåge. Ved nærmere eftersyn viste der sig at være flammer ved hovedbygningens køkkenskorsten. Bygningen var forsynet med stråtag, og tømmerværket var gammelt og meget tørt. Brandvæsenet blev naturligvis tilkaldt, og i mellemtiden fik gårdens folk gennet dyrene ud på marken, således at de var i sikkerhed. En del indbo fra hovedbygningen reddedes også ud.

I denne periode var der ikke brug for Sindshviles hovedbygning – ejerne var enten en forening eller boede andre steder. Derfor blev den nyopførte hovedbygning anvendt bl.a. til sommerpensionat i somrene 1900 og 1901. Her kunne husbestyrerinde, frk. Andersen modtage pensionærer for 2,50 kr. om dagen – dog 3 kr. i højsæsonen.

Ved brandvæsenets ankomst var det således kun hovedbygningen der var antændt, og det lykkedes at begrænse ilden til denne samt den tilbygning, der rummede mejeri, bryggeri og vaskarhus. I hovedbygningen boede et par pensionærer, men de reddede deres ejendele ud. Gårdens folk mistede deres ejendele, men disse var forsikret

Der eksisterer så vidt vides ikke billeder af Sindshvile før branden i 1902. I stedet får vi et lille indtryk af hvorledes gården har udviklet sig på dette kort der oprindeligt var tegnet i 1878, men rettet efter branden i 1902. Man ser hvorledes de nyere bygninger (med rød farve) er bygget større rundt om den oprindelige gård, der er markeret med lyserød farve. Den gamle gård lå så at sige på gårdspladsen af den nye.

af forpagteren.

Efter branden opførtes en ny hovedbygning – det er den bygning, der endnu findes. Den opførtes med kamtakkede gavle – en byggestil, der sidenhen også blev anvendt på de øvrige bygninger på ejendommen.

Sindshvile – nu med teglværksdrift

Nye ejere fra 1903 var et konsortium bestående af grossererne Carl Drost og Viggo Eberth samt cand.phil. C.

Sommerpensionat.

Paa Sindshvile Hovedbygning ved Rolfgaard Station, mellem Fredensborg og Selsinger, kan for kortere og længere Tid modtages Pensionater for 250 Øre daglig — fra 15de Juli til 15de August 3 Kr. daglig — ved Henvendelse til Husbefyretinde Fruen Andersen, Sindshvile pr. Rolfgaard.

Efter at Holstein havde måttet forlade Sindshvile, stod hovedbygningen tom. Den blev i stedet brugt til sommerpensionat. (Annonce i Berlingske Tidende, maj 1901).

Liebe. De overtog ejendommen ved et skøde tinglæst 10. juni 1903. Allerede i februar 1899 havde der været interesse for at etablere et teglværk på ejendommen, men først i sommeren 1902 begyndte opførelsen. Omtrent samtidig med tvangsauktionen over den samlede ejendom i sommeren 1903 kunne værket tages i brug. Det var ovennævnte Carl Drost, der i begyndelsen var direktør for foretagendet, men han afløstes i 1905 af arkitekt Hans Aarslew-Jensen fra Grænge på Lolland.

Efter en kort periode, hvor partikulier R. J. Rafaelsen var direktør og ejer, gik hele ejendommen i 1912 konkurs. Det førte til, at Hans Aarslew-Jensen sammen med broderen Charles Aarslew-Jensen atter overtog Sindshvile med

det tilhørende teglværk ved et udlæg i ejendommen. Selve teglværket ændrede derefter navn til Gurreholm Teglværk – opkaldt efter en nærliggende ejendom, som også hørte til Sindshvile.

Nu var det de to brødre Aarslew-Jensen, der stod som ejere. De var sønner af murermester og bygmester Hans Aarslew-Jensen i Nykøbing F. Han var manden bag mange større bygninger i byen, og da

Grosserer Carl Drost var formand for bestyrelsen i det selskab, der i 1903 overtog Sindshvile Teglværk og gård.

Efter at den gamle stråtækte hovedbygning til gården "Sindshvile" var brændt i 1902, opførtes denne nye bygning, som er identisk med den endnu eksisterende hovedbygning. (Håndkoloreret postkort fra ca 1910).

han døde i 1897, var det de to sønner, der overtog forretningen. Den bestod da af en række ejendomme i Nykøbing samt to teglværker - foruden en væsentlig byggeaktivitet.

Da de - som nævnt - også køber teglværket og gården "Sindshvile" i Nordsjælland, ansætter de nevøen Axel Lawrence til at bestyre teglværket, medens gården allerede i 1916 bliver solgt videre til en ny ejer. Dermed var de to ejendomme for en årrække adskilt.

Nye ejere

Herpå havde "Sindshvile" to ejere i en kort årrække. Først Georg Einfeldt, der formentlig var identisk med den landmand af samme navn, der levede 1861-1925 og var gift med Agnes f. Røssel. Dernæst kaffegrosserer Carl J. Rasmussen, som i 1915 havde købt Flynderupgaard, hvor han boede med sin familie. Han solgte dog atter gården efter to år til grosserer og fabrikant Thorvald Alexander Petersen (f. 1868) - som dog foretrak blot at kalde sig Alex Petersen. Han var gift med Petra f. Jensen (f. 1873). Han kaldte

Fra venstre ses Charles Aarslew-Jensen, Axel Lawrence og Hans Aarslew-Jensen. Damen er en slægtning. Brødrene Aarslew-Jensen ejede Sindshvile Teglværk. Lawrence drev teglværket.

Villa i Kvistgaard.

Sindshvile Hovedbygning, bestående af 11 Værelser, samt høj Kælder, hvori forefindes Kokken, Pige-kammer, Brændselsrum etc. Stor gl. Have, med mange Frugttræer, Udsigt over Sundet, 5 Minutters Gang til Kvistgaard St., ½ Times Gang til Humløbæk (Øresund), er at faa til Leje billigt. Eventuelt kun for Sommeren. Henvendelse til Bøstyrer Lawrence, Sindshvile Avls-gaard pr. Kvistgaard St.

I 1915 søgte ejeren at udleje hovedbygningen, (Nationaltidende 9.2.1915).

sig fabrikant og ejede virksomheden "Nordisk Pelsvarefabrik" i Silkegade i København.

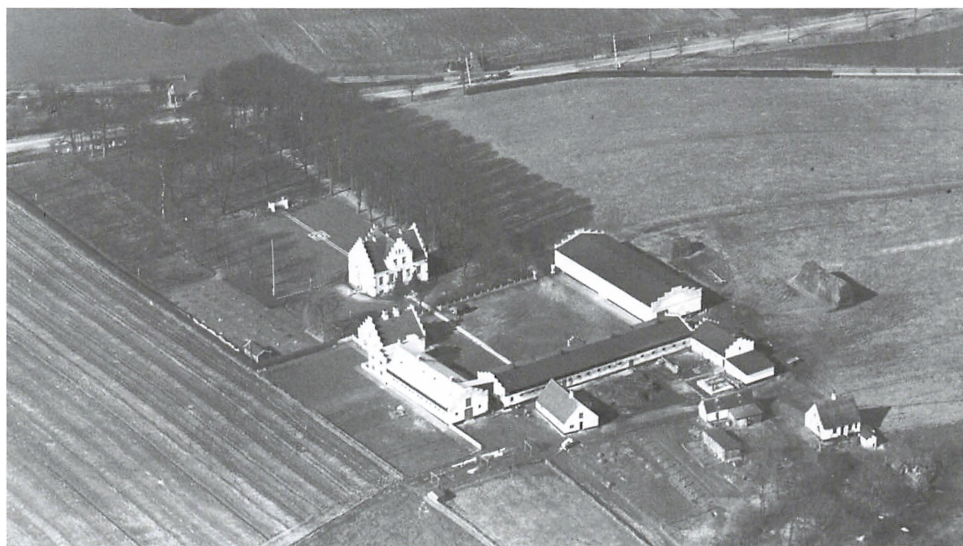
En "Buldog" køber Sindshvile

Den nye ejer fra 1932 var på mange måder temmelig utraditionel – Ejnar Bryde Nielsens baggrund som ejer af varehuset Bulldog i København er beskrevet i en artikel af Jens Skovly i dette nummer af "Egebækken".

Men der er mere at berette om hans 18 år som ejer af Sindshvile. Som omtalt havde Bryde Nielsen som en af de første privatpersoner i Danmark sin egen flyvemaskine. Den demonstrerede han ved at lade sin privatpilot flyve til marken foran Sindshvile den 18. marts 1935. I Helsingør Avis blev begivenheden beskrevet således: "Det var en meget øvet Flyver, der førte Maskinen, som han kastede rundt i Luften med en fænomenal Færdighed og flere Gange lod drøne hen over Hovederne paa Egnens Befolkning, der undrende saa til. Undertiden imponerede han med at lade Maskinen "gaa i Spin" eller udføre et saakaldt "looping the loop" – Det maa være en herlig Sport, men lidt Farlig."

Bryde Nielsen som mæcen

Som beskrevet i en tidligere artikel i nærværende blad gav Bryde Nielsen i 1935 et meget væsentligt tilskud til Lauge Kochs Grønlandsekspedition i

Sådan så gården ud, da "Buldog" købte gården i 1932. Det var den lange lave længe, der brændte i 1936 - og det var her, der i stedet blev bygget en ny og meget moderne kostald. Bemærk at viadukten på Kongevejen endnu ikke er bygget - der er endnu bomme. Og endnu anvendes den gamle allé som indkørsel.

Ejnar Bryde Nielsen, foto 1935.

1935. Beløbet var 250.000 kr, hvilket svarer til ca 9 mio kr i dagens mønt. Samme år støttede han det såkaldte "bondetog", som var en demonstration af landmænd fra hele landet, der protesterede over de hårde tider. I alt 40.000 deltog i demonstrationen på Amalienborg Slotsplads. I den forbindelse lejede Bryde Nielsen 100 hotelværelser, som han stillede frit til rådighed for de deltagere, der kom længst væk fra. Også tilskud til mindre arrangementer kunne Bryde Nielsen støtte, bl.a. en juletræsfest for børnene fra Kvistgaard – den foregik på Kvistgaard Kro.

Lussingen paa „Sindshvile“.

En klassisk Vending i det danske Sprog.

For Retten behandledes i Dag en sørg-munter Lussing-Affære ude fra »Sindshvile« ved Kongevejen, hvor en Forvalter havde smækket Fodermestermedhjælperen en paa Kassen.

Forvalteren hævdede, at der ikke var Tale om nogen egentlig Lussing, han havde blot »strøget det unge Menneske lempe ligt over Haaret« og Aarsagen var, at Ungersvenden havde ladet Forvalteren vide, at denne ingenting havde at sige, hvorhos der havde lydt et meget uartigt Ord.

Anmelderen oplyste, at Scenen havde tildraget sig i Folkestuen og Anm. havde bebrejdet Forv., at denne Aftenen i Forvejen havde været ved at køre Anm. ned i sin Bil og havde raabt til Anm. om denne ikke kunde flytte sine »skæve Skanker«. Forv. havde smækket Anmelderen »to paa Torsken«.

Dommeren kunde ønske »de to paa Torsken« demonstret, hvilket skete. Det tog sig ud som et Kærtegn. Domm. efterlyste en Glose, som var falden i Folkestuen fra Anm.'s Side med Sigte paa Forvalteren.

Det oplystes at den lød: Du regner Dig selv for en stor L... og os Andre for Ingenting.

Domm. konstaterede Berigelsen, som dansk Sprogbrug havde faaet ved denne Vending, den maatte kunde faa Plads i en Doktordisputats om Ordenes Liv. —

Førkari Herman Petersen afslørede sig som Diplomat, paa Anklagerens Spørgsmaal om hvorledes Skænderiet mellem Parterne havde artet sig, svarede han: »saadan lidt op og ned« og med Hensyn til om Forvalte-

ren havde været særlig udsænkende lød Urakelsvaret: »baade ja og Ikke nej«. Lussingen karakteriserede han som »en gammel-dags Øretæve«.

Ankl.: De kunde have gjort det bedre?

Domm.: Var det noget, der var værd at rende til Politiet om?

Petersen: Nej!

Domm.: Et Mandfolk vilde ikke have foranlediget alt det Vrovl for den Lussing?

Petersen: Nej, men der var hellingen Grund til at slaa.

Tjenestekari Svend Nielsen hævdede det samme og Vidnet vilde nødigt have lagt Hoved til, men Anmelderen klagede sig iøvrigt ikke.

Tjenestekari Frank Jørgensen mente det havde været »en lille Øretæve«.

Ankl.: Var det en af Mellemstørrelsen?

Jørgensen: Saadan omtrent!

Domm.: Vilde De have taget den ligesaa nær, som Anm. har gjort?

Jørgensen: Nej!

Domm.: De har maaske faaet mange Lussinger?

Jørgensen: Masser!

Domm. indskærpede Forvalteren at passe paa, han havde allerede to Gange før, i Helsingør og Helsingør, været der med Grabben og den gik ikke. En Forvalter bør hellere virke gennem aandelig Overlegenhed overfor de Undergivne, sagde Dommeren.

Dermed var Forundersøgelsen i denne »Sage« tiende og Vidnerne fik deres Rejsegodtgørelser.

—:—

Denne sørgmuntre beretning om livet på Sindshvile i 1933 kunne man læse i Helsingør Avis.

Under et besøg i Paris fik Bryde Nielsen i 1935 foræret en ung haneløve, som han engagerede en tryllekunstner til at forsøge at dressere. Da løven var hentet til Danmark, blev den en kort overgang installeret på Sindshvile.

En påsat brand

En beruset arbejdsmand, der var blevet afskediget fra Sindshvile, tog i august 1936 hævn og satte ild på to sædstakke bag gården. Herfra bredte branden sig til yderligere 4 stakke samt hestestalden og kostalden, der helt nedbrændte.

Ulrik Krabbe, der dengang boede på Fairyhill i Nyrup har skrevet en lille erindring om denne brand: "*Man kunne se ildebranden fra Fairyhill, og jeg cyklede ned for at se branden. Der fandt man alle unge mennesker fra Nyrup, en ret stor tilskuerskare. Ilden må være brudt ud efter mørkets frembrud, for jeg husker, at man stod i mørke. Det viste sig, at Sindshviles udbygninger tjente som lager for varehuset Bulldog. Brandfolkene havde travlt med at redde noget ud af lageret. Det kom ud på gårdspladsen. Herunder et stort parti vækkeure. Dengang havde man kun én slags vækkeure, nogle ret store runde med top ben, som fik det til at stå lidt skråt. De larmede en del, også når de ikke skulle vække. Og de var uindpak-*

kede. Et eller andet sted i lagerbygningen må vækkeurene have været i vejen, for nogle brandfolk skovlede ligefrem vækkeurene ud i gården med nogle store gaffelformede grebe – og der lå de så i en stor bunke, hulter til bulter. Det blev for fristende for tilskuerne. Temmelig mange af dem forsynede sig med et vækkeur, som i nattens mulm og mørke blev transporteret hjem til Nyrup. Når jeg ikke forsynede mig med et, var det nok fordi jeg havde et i forvejen...."

I dagspressen kunne man dagen efter læse, at 17.000 vækkeure blev ødelagt ved branden. De var oplagt på hestestaldens loft og skulle have været solgt i varehuset i København.

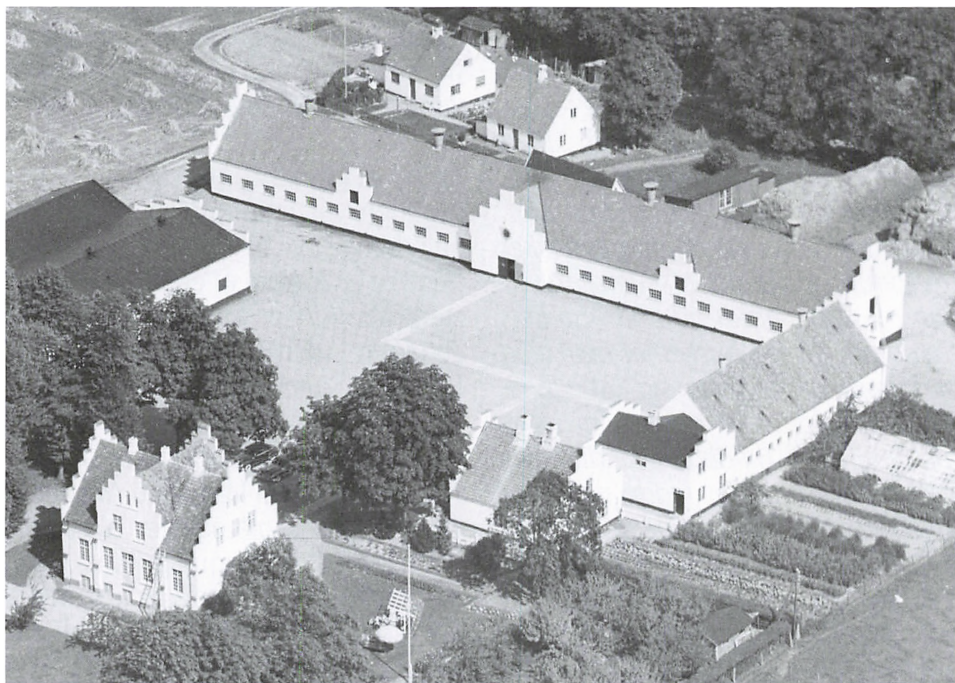
En ny arkitekttegnet stald

Branden var imidlertid også en god anledning for Bryde Nielsen til at fremme en ide om at etablere et mønsterbrug. Til det arbejde havde han engageret den unge lovende arkitekt Palle Suenson. Under sit studium havde han bl.a. arbejdet for arkitekt Kay Fisker og arkitekt Kaj Gottlob. Fra 1935 var han lærer ved Akademiets Arkitekturskole og blev allerede i 1941 professor i bygningskunst. Men i 1936 var han allerede en anerkendt arkitekt – og det har sandsynligvis været en usædvanlig opgave for ham at skulle bygge en kostald.

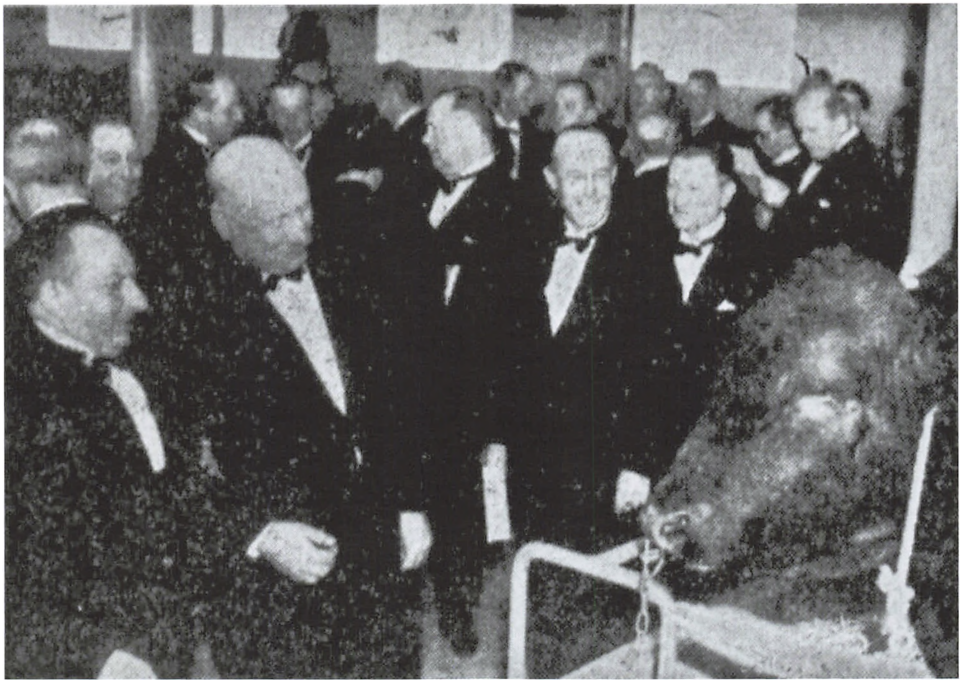
Men kostalden blev nu også no-

get ganske særligt. Ifølge den lokale avis Helsingør Dagblad, var stalden bygget i en "hypermoderne teknik" præget af "en overdådig renligheds-trang". Videre hedder det i artiklen: "Det ydre er lige til og simpelt, som en kostald skal være. Kun tagene er noget for sig, de er nærmest udført i Chr. den 4. stil med terrasse-afskæringer i murværket. Det indre er cement, stål og glas. I staldens ene ende ligger et tip-top moderne mejeri – der kan steriliseres fra den underste panelliste til loftet. Her sies og køles mælken, for-

inden den som børnemælk af 1. klasse går ind i mælkeriet "Enigheden", der aftager "Sindshvile"s produktion. "Enigheden" kan gnide sig i hænderne over denne leverandør, hvis produktion står i en klasse for sig selv. Stalden er forsynet med fajancefliser til vindueshøjde og skinnende hvide vægge, cement-kummer til fodring. Specielle lufttilførselsventiler. Brand-sikkert jernbjælkeloft med molersten. Afløb for hver 8. dyr o.s.v. Køerne på "Sindshvile" har det godt og bedre end mange mennesker."

Her ses kostalden genopbygget i den specielle stil med de kamtakkede gavle, tegnet af den senere meget anerkendte arkitekt, Palle Suenson. (foto 1946).

Billedet fra Nationaltidende viser, hvorledes de smokingklædte herrer samledes i den nye kostald og muligvis morede sig... Fra venstre ses i hvert fald direktør Bryde Nielsen, borgmester Peder Christensen (Helsingør), restauratør Ernst Kølle (Kølles Gaard i Humlebæk) og Københavns politidirektør Ivan Stamm. Længst til højre en tyr.

Velkomst i kostalden

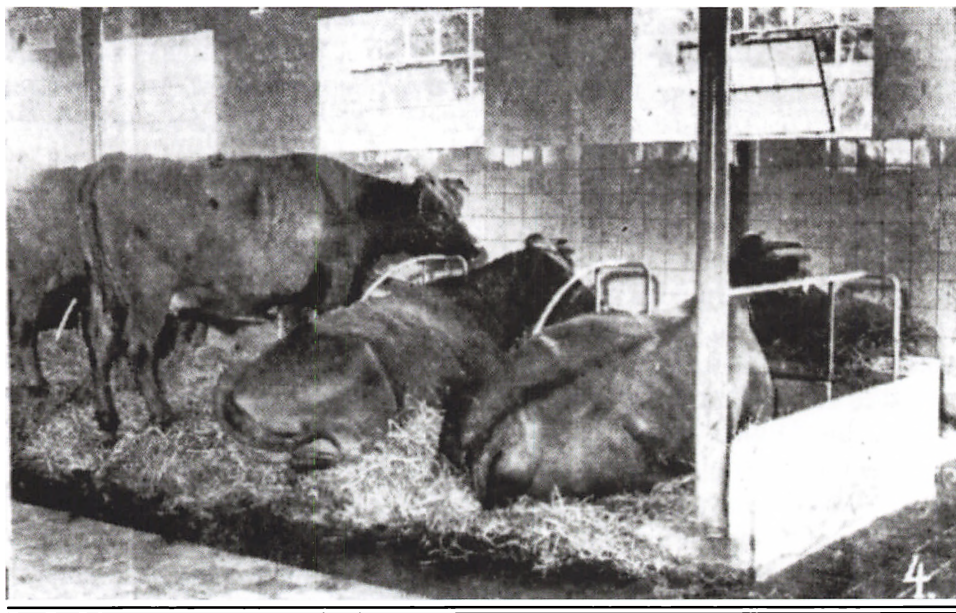
De mange inviterede var i øvrigt til-
sagt til at iføre sig enten smoking eller
kjole og hvidt. Det har derfor nok væ-
ret lidt af en overraskelse, at d'herrer
skulle begynde med en rundvisning i
en kostald. Og lidt galt gik det da også
- en kendt københavnerdirektør fik et
ordentligt strint på det ene smoking-
bukseben!

Sindshviles ejer, Ejnar Bryde Nielsen
bød herefter velkommen og bød på
en mælkecocktail(!). Herefter overtog
turistchef Lichtenberg værtsforplig-
telserne. Som det første indslag over-
rakte "Enigheden"s direktør, Karl Han-
sen et diplom til fodermester Sommer
samt en anerkendelse på 100 kr.

Helsingør Dagblad skrev: *"Hvad der
navnlig syntes at interessere gæster-*

Hvis man troede, at mundbind er noget nyt, så se billedet af malkepersonalet til venstre fra 1937. Øverst ses desinfektionskammeret, hvor spande og andet udstyr anbragtes efter brugen. Nederst et kig ind i selve kostalden.

ne, var måden hvorpå der malkedes. Man så malkerne i snehvide dragter og med gazemasker for ansigterne for at hindre infektion. Ka' De trække vejret, råbte en gemytlig gæst til en af malkepigerne, der var pæonrød i ansigtet. Svaret kunne ikke høres, men hun rystede på hovedet."

Middagen på kostaldloftet

Efter rundvisningen i selve kostalden, gik gæsterne op på loftet over kostalden. Lokalet var udsmykket af en ung tegner fra Gutenberhus ved navn Kaj Sørensen. Indgangen var således en forstørrelse af et kohoved, hvorigennem deltagerne spadserede ind. I selve salen stod kæmpekøer opmarcheret fra væg til væg, således at gæsterne blev anbragt under de spændte yvere og buge.

Her blev de budt på følgende middag:

*Appetitivækkende foderkager
Unge kohaler af eget opdræt i sauce
Kold tykmælk med melasse
Ingen ko på isen.*

Hertil serveredes: øl i krus, iskold brændevin, sherry, mocca med tyk Sindshvile-fløde samt 'Ko-gnac' og 'Li-køer'.

Festmiddagen indledtes med en korsang: "Gudskelov Hul i Halsen har vi dog" – til akkompagnement af et harmonikaorkester. Herefter satte gæsterne tænderne i "foderkagerne",

som dog viste sig at være velopbygget smørrebrød fra Oscar Davidsen. Den første tale leveredes af ekspeditionssekretær Holbøll. Herefter talte endnu en række – alle hyldede Bryde Nielsen for hans indsats. Forpagter Rud Barfod mente i øvrigt, at Bryde Nielsen måtte være Danmarks største Co-optimist!

Blandt talerne var desuden stadsdyrlæge Ahrend Larsen, der bl.a. sagde: "Det er tidens tegn, at autoriteterne møder til indvielse af en kostald! I gamle dage kom de kun ved indvielser af kirker og andre offentlige bygninger. Hvor ender vi? Måske ved indvielse af et toilet?" (Det gav anledning til stormende munterhed), "...så langt er vi altså kommet i hygiejnen, at man kan spise sig en bedre middag ovenpå en kostald!"

Efter middagen var der kaffe, og der var også dans, idet et mindre antal damer også deltog i festlighederne, nemlig fru direktør Olga Bryde Nielsen, fru politidirektør Else Stamm, fru Agnes Stagis og fru Karen Lorentzen. Fru Bryde Nielsen havde i øvrigt i dagens anledning foræret sin mand en stor og kostbar fynsk præmietyr.

Hele gården var desuden blevet oplyst af Zonens projektører – hvilket fortsatte til langt ud på de små timer.

Kritik var der også

I avisen Socialdemokraten omtaltes også den ekstravagante kostaldsind-

Uddrag af deltagerlisten ved kostaldindvielsen 1937:

Politidirektør Ivan Stamm, København

Professor Lars Hansen Larsen, København

Dyrlæge Brøggler

Dyrlæge Seidel

Dyrlæge Sverre Gjefsen, Kvistgaard

Stadslæge Svend Ahrend Larsen, København

Overlæge Gert Jørgensen

Overlæge Ole Chievitz, København

Overdyrlæge H. J. Hansen

Godsejer Gert Gulman

Godsejer Valdemar Skov

Godsejer Hans Ehnhus, Hindsgavl

Godsejer Chr. "Valencia" Larsen, Danstruplund

Godsejer Aage Lützen, Esrumgaard

Godsejer Ejnar Roug, Mørdrupgaard

Proprietær Otto Mathiesen, Borsholm

Proprietær A. Cramer, Rørtang

Hotelejer Ernst Kølle, Humlebæk

Revyforfatter Axel Andreasen, København

Konsul Birger Kruse, Hellerup

Politiass. senere politiinsp. Frits von Magius

Turistchef Mogens Lichtenberg, København

Kontorchef Valdemar Holbøll, Landbrugsministeriet

Direktør Karl Hansen, mejeriet Enigheden, København

Folketingsmedlem, propr. Jens Laurids Grønning

Borgmester Peder Christensen, Helsingør

Sognerådsformand Oscar Sandell, Aalgaard

Sognerådsmedlem, gartner C. V. Hansen, Tibberup

Direktør H. Stæhr, Humlebæk

Planteskoleejer Dines Poulsen, Kellers

Sognerådsmedlem, Muremester Carl Poulsen, Hornbæk

Smedemester Jens P. Poulsen, Helsingør

Malermester Ove Hansen, Helsingør

Installatør Svend Mortensen, Helsingør

Forpagter Rud Barfod, Holme-gaarde

Foruden talrige redaktører fra Nord-sjælland og København samt mange flere, som vi desværre ikke har navn på... I alt ca 100 personer.

vielse. Men her i knap så rosende vendinger. Avisen skrev bl.a.: "Naturligvis beundrede gæsterne denne luksusstald, hvor alle raffinementer er indført med en knusende foragt for omkostningerne. Præmietyrene og præmiekøerne spejler sig i de blanke vægfliser, og det samme gør de hvidklædte malkere, som under deres arbejde er forsynet med gazemasker. Kalvene er anbragt i elegante båse, der minder om småbørns kravlegårde. Det eneste, som mangler her, er lidt legetøj, en rangle og en narresut, men det har "Buldog" jo nok af. Det er pænt og nydeligt alt sammen, men Bryde-Nielsens "Mønster-Kostald" kan

aldrig blive mønster for noget som helst indenfor landbruget; thi den er kun et storladent udtryk for en rigmands luner som godsejer."

Ejnar Bryde-Nielsens bror, Christian Borup Nielsen, har senere fortalt, at kostalden var helt unik, og at der kom rejsende fra hele verden for at se, hvor hygiejnisk en kostald kunne være. Og Christian kendte til det hele, for han stod i de år for landbruget på "Sindshvile".

Tiden efter krigen

Christian Borup Nielsen fortæller videre om tiden efter befrielsen: "Den hadstemning, der var blevet pisket op,

Den tidligere kostald, som var centrum for en festlig indvielse i 1937, er her fotograferet i august 1999, hvor den blev benyttet til kommunal oplag.

var hurtig glemt, også fordi, tror jeg, at det hurtigt stod klart, at det, der var sket, var en fejltagelse. Vi begyndte atter i det små med genopbygningen af firmaet, og allerede da krigen var forbi, var omsætningen støt stigende. Men min bror døde allerede i 1950 – og da havde han ikke nået at genrejse de imponerende bygninger, som skulle være de ydre rammer om hans imperium. Vi havde tegningerne, men da han var borte, så faldt det hele over på andre hænder. Og Sinds hvile blev drevet videre af enken.”

”Hendes og mine veje skiltes – min bror havde sørget for, at jeg kunne leve uden økonomiske bekymringer. Jeg havde også forkøbsret til gården, men da enken endelig ville sælge, var jeg ikke interesseret.”

Olga Bryde Nielsen solgte derfor gården i 1965 til Tikøb Kommune for 3.042.900 kr. hvilket i dag svarer til et beløb på ca. 10 gange så meget. I alle årene havde hun en forpagter til at drive selve landbruget, men hun blev boende i hovedbygningen. Også efter hun havde solgt, blev hun boende – det var en del af handlen, at hun kunne blive boende, så længe hun ville.

Lånte penge til kommunen

En bemærkelsesværdig ting var det, at da Tikøb Kommune p.g.a. store investeringer i jordopkøb og i byudvikling manglede driftskapital i 1968, så var det privatpersonen, Olga Bryde Nielsen, der lånte kommunen 1 mio. kr, hvilket svarer til omtrent 10 mio. kr. i dag. Helt konkret handlede det om at få bygget en ny skole i Tibberup. Her stod kommunen og manglede kapital til at få skolen bygget. Så da Olga Bryde Nielsen tilbød at låne kommunen en million over tre år – rentefrit – så slog kommunen til. Til B.T. udtalte Olga Bryde Nielsen: *”Glæden ved at have, er glæde ved at give. Pengene kan jeg ikke tage med i graven, og nu kan jeg se på den ny skole og sige: Den har jeg været med til at skaffe kommunen. Jeg er ingen ung pige mere, men mod på livet har jeg, og skolebyggeri er værd at støtte”.*

Hun blev i øvrigt boende på Sinds hvile til sin død omkring 1980.

Ejendommen indrettedes kort tid efter kommunens overtagelse til materielgård for den tekniske forvaltning, vejvæsen m.v. Jorderne blev forpagtet bort – undtagen den del, der blev indrettet til knallertbane og teknisk køreanlæg.

Sindshviles hovedbygning, der ejes af Helsingør Kommune, fremstår i dag noget forfalden og nærmer sig et "håndværkertilbud".

FÆSTERE AF GÅRD NR 1, NYRUP

-1679-1681-	Ole Hansen	1765-1767	Niels Hansen
-1754	Jacob Hansen	1767-1770	kammerherre v. Krogh
1754-1765	Peder Jacobsen	1770-1795	Ole Nielsen

EJERE AF MØLLEGAARD / SINDSHVILE

1795-1808	Ole Nielsen	1914-1916	Hans Aarslew Jensen og Charles
1808-1837	Berthel Bjørnsen		Aarslew Jensen
1837-1850	Jens Nimb Lassen		Georg Einfeldt
1850-1857	Ludvig Th. Schreiber	1916-1917	Carl Jacob
1857-1865	Ludvig Christian Brinck-Seidelin	1917-1919	Rasmussen
1865-1873	Marie Elisabeth Brinck-Seidelin, f. Krag	1919-1932	Alex Petersen
1874-1903	Carl Emil Johan Nicolai Holstein	1932-1950	Ejnar Bryde Nielsen
1903-1914	Sindshvile Tegl værker A/S	1950-1965	Olga Bryde Nielsen
		1965-	Tikøb Kommune (fra 1970 Helsingør Kommune)

Kilder til artiklen:

"Kronborg Østre Birk" i Rigsarkivet:

Realregistre

Skøde- og Panteprotokoller

Folketællinger

Fæststeregistre

Brandforsikringsarkivalier

Portrætsamlingen og Luftfotosamlingen
på Det kgl. Bibliotek

Utrykte erindringer af Ulrik Krabbe, 2001
Laurits Pedersen: "Helsingør i Sunds-
toldstiden" (1929)

Sv. Cedergreen Bech (red): Dansk Bio-
grafisk Leksikon (1981)

Kjeld Damgaard: "Tikøb - Danmarks
største Sognekommune", 2008

Carsten Aarslew-Jensen: "Tænd en ild
og lade den vandre" (2020)

Aviser mv:

Kjøbenhavnske Efterretninger, 1834

Berlingske Tidende, 1869, 1870, 1901

Dagens Nyheder, 1875

Helsingørs Avis, 1890-98 og 1933

Nationaltidende, 1915, 1937

Helsingør Dagblad, 1937

Socialdemokraten, 1937

B.T., 1968

Frederiksborg Amts Tidende. div. årg.

Frederiksborg Amts Avis, div. årg.

Ude og Hjemme, 1967

Diverse oplysninger fra Jens Skovly,
Vordingborg,

Grosserer Isak Siesbye og feriekolonien på Møllegaarden

Af Kjeld Damgaard

Erindringer om grosserer Isak Siesbye præges af to historier, der endnu fortælles: Hans byggeri af den store villa "Kullaberg" – navngivet således fordi han mødte sin hustru der for første gang – og hans voldsomme fald fra tinderne, da han gik konkurs efter et fejlslagent kaffeopkøb i Sydamerika. Men han havde også andre sider. Ved sin død skrev Nationaltidende bl.a.: *"Hans gæstfrihed var strålende, hans hjælpsomhed ubegrænset, og der var i det hele taget noget overdådigt og lysende hjerteligt i hans væsen"*. Netop det, vil der blive fokuseret på i denne artikel.

Isak Siesbye var ud af en jødisk slægt. Hans far var varemægler Anton Frederik Siesbye, moderen, Wilhelmine f. Oettinger og en bror var Oscar Siesbye, der ejede en anden stor villa på Gammel Strandvej i Tibberup "Trotwood Farm".

Isak blev født 2. november 1869 og blev som ung uddannet i kolonialfirmaet M. J. Henriques – hvor han bl.a. var udstationeret i Sydamerika og der fik kendskab til handel med kaffe.

Han blev i 1896 gift med Olga Engeline Elizabeth Lohse (f. 13.02.1870). På

Olga og Isak Siesbye fotograferet på Kullaberg.

Villa "Kullaberg" fotograferet i 2013 - før der blev udstykket en grund mellem villaen og Gammel Strandvej - et byggeri, der har taget det grandiose fra den gamle ejendom. (Foto 2013)

det tidspunkt havde Isak siden 1892 været tilknyttet firmaet "Ferdinand Andersen & Co", hvis ejer jo var den kendte Ferdinand Andersen, der i Tibberup faktisk også var den ene af mændene bag bygningen af "Tibberupgaard" – endnu en af de større villæer på landsiden af Gammel Strand-

vej i Tibberup. En anden af Ferdinand Andersens interesser var teglværksdrift – og han ejede bl.a. i en periode "Gurreholm Teglværk" i Nyrup ved Kvistgaard. Men Ferdinand Andersen var begyndt som selvstændig grosserer i kaffebranchen i 1885. Han fik hurtigt succes med import af rå kaffe

til Danmark, der ellers på den tid var monopoliseret hos nogle få gamle firmaer. Det var i dette firma på Nytorv i København, at Isak Siesbye som yngre fik succes med handel med kaffe. I 1901 blev han således medejer og dermed grosserer.

I årene omkring århundredeskiftet havde Siesbye opkøbt grunde fra Krogerup. Der gik rygter om, at han havde forsøgt at købe hele fiskerlejet Humlebæk af Krogerups ejer, men at denne ikke ville sælge fiskerhusene langs Gammel Strandvej. I stedet fik Siesbye mulighed for at købe et stort areal primært nord for kommunegrænsen, d.v.s. i Tibberup. Og på dette areal opførte han den første del af "Villa Kullaberg", som sidenhen – i 1915 og i 1918 – blev udvidet yderligere. Der blev i det hele taget ikke sparet på byggeriet. Alene indretningen af et værelse på 1. sal, som blev udstyret fuldt ud med paneler i ægte træsorter, skal have kostet 55.000 kr – hvilket vel i dag svarer til godt 3 mio kr! Byggeriet i 1918 af den store garage-bygning vest for villaen kostede alene 236.000 kr – et beløb, der måske svarer til 8 mio kr i dagens mønt. Garagerne ligger der i øvrigt endnu. Det er den ejendom, der siden er blevet kendt som "Humlegaarden".

I 1909 var daværende prokurist Isak Siesbye indtrådt som ansvarlig for Ferdinand Andersen & Co. og fort-

satte som sådan frem til 1926. Under 1. verdenskrig var tiderne gode for driftige handelsfolk – og driftig var Siesbye. Men ikke kun en driftig handelsmand – også en person, der havde en social indsigt og vidste, at der var mennesker i samfundet, der ikke havde det allerbedst.

I 1916 solgte møller Anton Larsen Tibberup Mølle og Tibberup Møllegaard. Møllen havde været forpagtet ud til møller Henning Jensen fra Mørdrup, men tiden var løbet fra vindmøller – de kunne ikke længere konkurrere med motormøller, som blev mere og mere hyppige. Desuden var landbruget allerede i tilbagegang på Øresundskysten – landliggerne og grossererne købte jorderne og byggede villaer.

Men Siesbye beholdt ikke selve møllen mere end et halvt år, så blev den solgt videre til skibsreder Poul Carl, der til gengæld måtte love at lade møllen bestå – i alt fald frem til 1945. Derimod beholdt Siesbye den tilhørende Tibberup Møllegaard. Men den stod tom og ubrugt ikke bare i 1916, men også i 1917. Og da sommeren var over Danmark i begyndelsen af juli 1917, så tog Siesbye initiativ til at finde en fornuftig anvendelse af gårdens bygninger.

Den 2. juli 1917 inviterede Siesbye derfor Kjartan Andersen fra "De københavnske Kommunelæres

Feriekolonier" samt en repræsentant for Berlingske Tidendes redaktion til at bese gården i Tibberup. Under forevisningen tilbød Siesbye at stille gården til rådighed for en feriekoloni for sommeren og ydermere 100 kr til hjælp til koloniens oprettelse.

De to herrer var ifølge referatet henrykte. Forholdene var ideelle: En stor gård med mange værelser, samt adgang til strand og badehus! Og behovet var stort. Hver dag blev både redaktionen og kommunelærernes

organisation bestormet af børn, der tiggede om en plads i en feriekoloni. Så der blev straks takket ja.

Der var dog et men. For at få kolonien på benene og til dens fortsatte drift, skulle der bruges omkring 2.000 kr. Men man håbede på behjertede medborgere – mon ikke læserne af avisen og andre ville give en skærv til det gode formål? Inden de overhovedet nåede at offentliggøre sagen, havde grosserer Axel Schou i København yderligere doneret 100 kr – han

Tibberup Møllegaard med selve møllen i baggrunden. Årstallet kendes ikke, men det er fotograferet, medens der endnu var mølledrift - d.v.s. før 1916.

havde under hånden hørt om den gode sag.

Op allerede den 3. juli afgik en sending madrasser og tæpper fra København til Tibberup. Desuden nogle senge samt borde og stole – lånt gratis hos et udlejningsfirma. Samme dag engagerede man køkkenpersonale, og to dage senere var der afgang med det første hold ferieborn. 42 drenge fik plads i denne første gruppe – og de skulle være under opsyn af tre kommunelærere samt Kjartan Andersen. Denne dag modtog man i øvrigt yderligere 400 kr. til kolonien.

Fredag den 6. juli kl. 6.25 afgik toget fra Københavns Hovedbanegård. Børnene og deres mødre havde altså skullet tidligt op – men alle var fremme til tiden, og med høje huraråb afgik toget. Fra Humlebæk station fortsatte turen til fods til Tibberup Møllegaard, hvor drengene blev indkvarteret. Den ene af de tre lærere måtte dog straks vende tilbage til København. Han var med kort varsel blevet indkaldt til Sikringsstyrelsen, men havde fået orlov allerede to dage senere. Ved tilbagekomsten kunne læreren berette hvordan drengene allerede var sat i beskæftigelse med havearbejde. De var bl.a. i gang med at binde roser op!

Tre uger senere skulle det første hold afløses af et nyt hold. Men in-

den da besøgte en repræsentant fra Berlingske Tidendes redaktion stedet for at sende en beretning om livet på Møllegaarden hjem til redaktionen og dermed læserne – samt de, der havde støttet sagen med rede penge. Journalisten skrev om besøget:

"Det er hen paa Eftermiddagen da vi ankommer. Solen bager det herlige Landskab, glitrer i Kornets gule Straa og i den gamle Møllens Vinduer og bestræber sig for at suge den sidste Regnbyge op af Jorden. I den store Møllegaard er der stille. Da vi kigger derind, finder vi kun Lærer Kristiansens Frue, der er travlt beskæftiget i Køkkenet, hjulpet af en Kusine, Frk. Jørgensen, og Fru Lærer Hagedsted. Men nogle højstemte Hurraraab, formet i Barnestruber, fortæller os, at

*Kommune-
lærer Carl
Hagedsted (f.
1877) havde
siden 1909
været lærer i
København,
men havde
tidligere - i
1904 - været
vikar i Bors-
holm skole. I*

1917 var han leder af feriekolonien på Tibberup Møllegaard.

Paa Vej til Tibberup Møllegaard.

Tidlig i Morges drog det første Hold Feriebørn under Kommunalrør Hagesheds Overopsyn afsted til vor Feriekoloni i Tibberup Møllegaard.

Dette billede blev bragt i Berlingske Tidende den 6. juli 1917 - og viser 42 glade drenge ved afgangen fra Københavns Hovedbanegård.

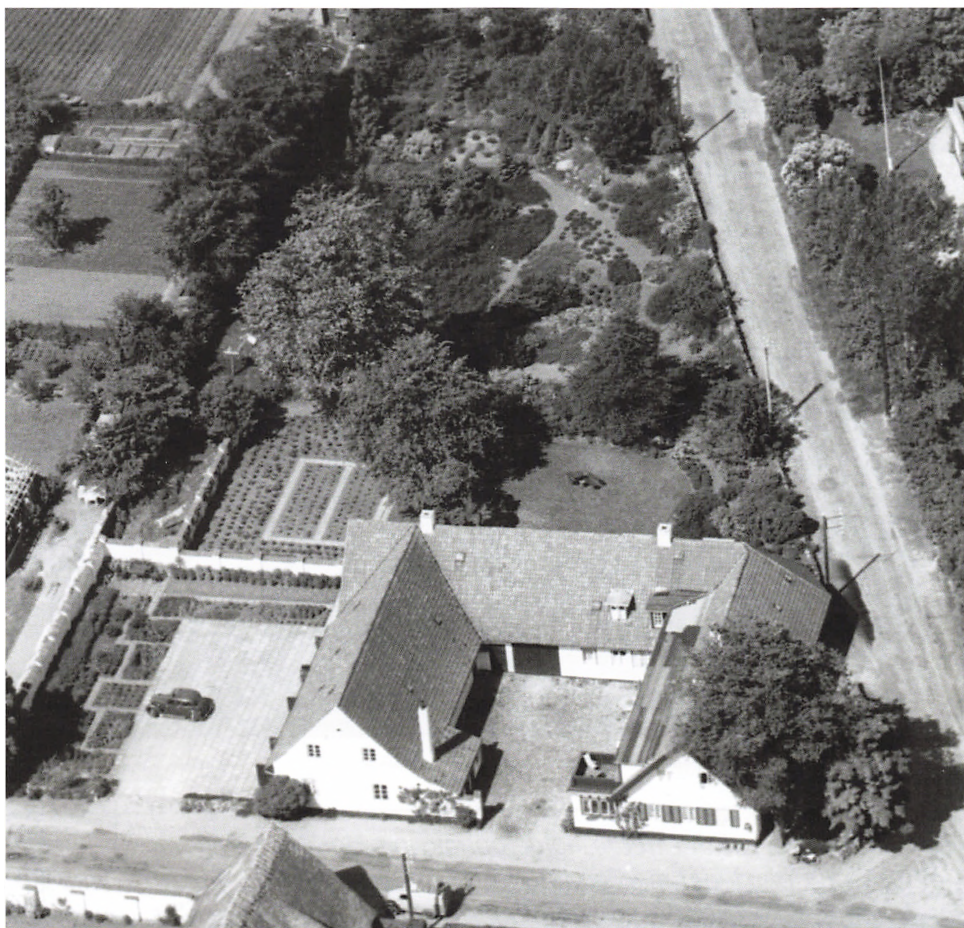
Drengene ikke er langt borte.

Det viser sig, at de efter Indbydelse er paa Besøg hos Vognmanden i Nabogaarden. Det er Vognmanden, der faar sig et Hurra som Tak for godt Traktement! Et Øjeblik efter kommer hele Skaren til syne paa Vejen hen mod Møllegaarden. For fuld Musik. De har baade Tromme og Piber og Horn - og de sparer ikke paa Instrumenterne.

Hos Vognmanden har de faaet Chokolade. Desuagtet placerer de sig straks efter Ankomsten til Møllegaarden paa de hjemmelavede Bænke af

uhøvede Brædder, som er opstillet paa Verandaen, og gør med forførende Appetit Indhug paa Aftensmadden, der bestaar af Rugbrødsstykker saa tykke, at et vokent Menneske ikke kan gabe over dem. Men de kan. Der er endda - siger Fru Kristiansen - altid Slagsmaal om Endeskiverne, som er de tykkeste. Selvom der ikke er andet end en smule Fedt eller Margarine paa!... der bruges 2½ Rugbrød om Dagen til 42 Drenge.

Nærmest os sidder netop en stor, pæn Dreng, som har erobret sig en af de enorme Endeskiver. Vi begynder at

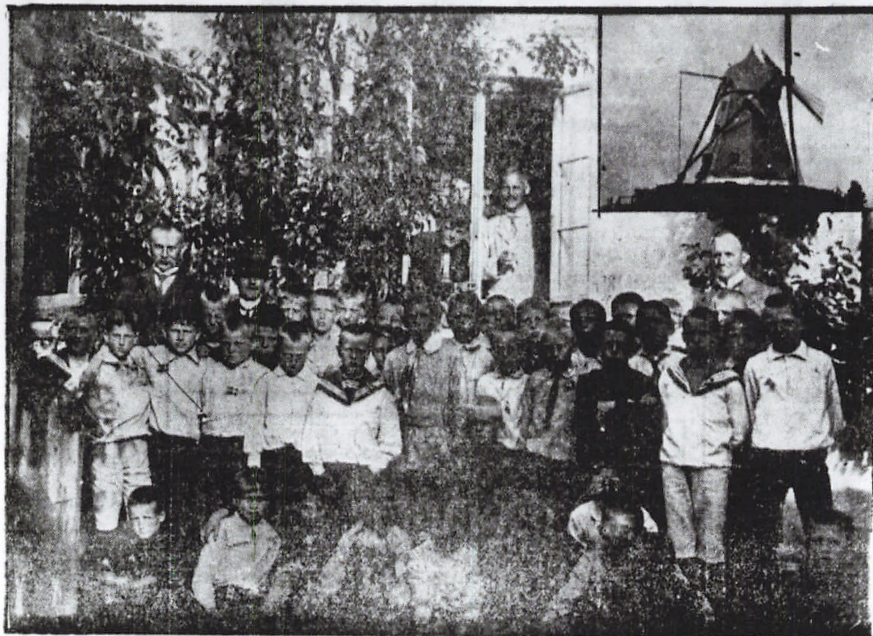
Tibberup Møllegaard fotograferet i 1949, da gården for længst var blevet ombygget til boligformål. Længen til venstre rummede dog stadig fire garager. Bemærk den store have, der lå bag gården langs den nuv. Tibberup Møllevej.,

interviewe ham om hans Tilværelse paa Møllegaarden og spørger ham, om han er glad, fordi han nu skal tilbage til Kjøbenhavn – men skynder os ind paa et andet Tema, da vi ser

et stort Haabets Smil brede sig over hans brunede Ansigt. Han tror, at vi vil tilbyde ham et forlænget Ophold paa Tibberup!

Og saa fortæller han os om al den

Kolonien paa Tibberup Møllegaard.

Det første Hold Ferielænge, som i disse Dage afloses af et nyt, forventningsfuldt Hold. (Vi henviser iverigt til Artiklen om Feriekolonien andet Steds i Bladet.)

Ved afslutningen af det tredje holds ophold på Møllegaarden var Berlingske Tidende atter på stedet med en fotograf. Desværre var billeder i datidens aviser dengang ikke så gode, men man får da et indtryk af stedet og af drengenes påklædning.

Morskab, han har haft. Særligt er han begejstret for de unge Herrer, der gæsterer hos Grosserer J. Siesbye, Møllegaardens Ejer. De indfinder sig næsten dagligt i Kolonien og arrangerer da Væddeløb af forskellig Art om Præmier. Sommetider skal man se, hvem der kan komme først paa

alle fire, og aften skal der være Sækkedæddeløb! To Gange om Dagen har han "været i Vandet" – først paa den fine Espergærde Badeanstalt (som Ejeren, Hr. J. M. Jørgensen velvilligst har stillet til Koloniens Raadighed i Morgentimerne) og senere paa Dagen "i Kløften" (et Parti ved Stran-

den, som ejes af Grosserer Siesbye). Og ude "paa Marken" har han spillet Fodbold under Førerskab af den unge Tang (en Seminarieelev, Sønsøn af den afdøde Seminarieførstander – den unge Mand, der kan alt undtagen at synge, har været "ubetalelig" for Kolonien, siger Fru Kristiansen)....

Ja, det har været en herlig Tid!"

I alt tre hold a 3 uger, blev det til – med i alt ca. 125-130 drenge. Ved afslutningen af det sidste hold beskrev "Jean" i Berlingske Tidende hvordan det havde været en stor succes at tage på udflugt til Gurre Slotsruin og omegnen til denne. De måtte ganske vist gå frem og tilbage, men det var man vant til på den tid. Også en tur til Helsingør og Kronborg havde været en stor succes. Her havde både kase-matterne, Holger Danske samt Handels- og Søfartsmuseet haft børnenes

store interesse. Især udstillingerne fra Grønland og det tidligere Dansk Vestindien. Men derudover havde tre undervandsbåde, der lå i Helsingør Havn haft stor bevågenhed blandt drengene. Ved besøget i Grønnehaveområdet havde hver dreng fået en citronsodavand og et par stykker wienerbrød – en stor ting for børn, der sjældent fik mulighed for den slags luksus.

Men så var det slut – og selvom der var tale om, at succesen skulle gentages det følgende år, så blev det aldrig til noget. Årsagen var, at Siesbye den 14. juni 1918 afhændede gården til Oline Tjellesen – hustru til tømrermester Harald Tjellesen. I den efterfølgende periode blev gården bygget om til lejligheder – og muligheden for etablering af feriekoloni var ikke længere til stede.

Kilder til denne artikel:

Peter Heiberg: "Kullaberg" i "Folk og Minder" 2018.

Berlingske Tidende, div. nr. juli-august 1917.

Ribe Stifts Tidende, 1917.

Kammersangernes by

Det var dagbladet "Klokken 5"'s beskrivelse af Snekkersten i 1929. Baggrunden var, at der på det tidspunkt boede to kgl. kammersangere i byen, foruden at yderligere to lå på landet her.

af Kjeld Damgaard

Titlen "kongelig kammersanger" er i virkeligheden en ærestitel, som kun kan tildeles en operasanger af den siddende regent. Siden 1700-tallet er der således kun udnævnt godt 50 personer, heraf ca halvdelen kvinder. Som hovedregel er det kun danske statsborgere, der har fået titlen, men der er enkelte undtagelser.

Titlen tildeles kun fremragende sangere, men der medfølger ingen forpligtelser - og heller ingen indtægter. Kun to nulevende sangere bærer titlen.

Kammersanger Cornelius

Den mest kendte af de fire kammerangere var uden tvivl Peter Cornelius, der byggede sit hus tæt ved Snekkersten Station.

Da Peter Cornelius blev født i 1865 var der egentlig ikke meget der tegnede til at han skulle blive "europakendt". Hans fader hed Niels Pedersen, moderen Thora Camilla f. Koch. Niels Pedersen begyndte sin karriere

som gårdejer i Saane ved Tikøb, hvor han med flid og dygtighed fik slået tre gårde sammen til den nuværende gård "Skovlund". Skovlund afhændede han imidlertid og købte i stedet "Lerbjerggaard" ved Niverød. Her kaldte han sig proprietær og fik sønnen Peter, som han engagerede en privatlærerinde til. Denne lærerinde, frk. Løwe, var ret musikalsk og var egentlig den første, der opdagede den lille Peters sangtalent. Hun konstaterede ret hurtigt, at Peter kunne synge en oktav højere end alle andre. Senere kom Peter i skole i Fredensborg. Her fik overlæreren også ret hurtigt øre for Peters sangtalent.

Peter Cornelius som ung

Peter Cornelius fortæller selv: *"Mit sangtalent kom til at betyde noget ved de årlige eksaminer. Min sang fik dem nemlig til at glemme min håbløshed i geografi – jeg stod til karakteren "Mådelig", men det sang jeg mig fra. Gamle pastor Wiedemann var censor: "Ja, han er jo ikke stiv i den geografi, men han sang jo så*

dejligt for os i morges!". Jeg fik "godt kryds" i geografi!"

"Derhjemme på gården måtte jeg tage del i arbejdet, og dér gik jeg og sang i vilden sky i de store rum – det var en brillant forskole til scenen og de store koncerter i fri luft." "Men da jeg blev tretten år, indtrådte mit livs største omskiftelse. På grund af fejl-agtige spekulationer måtte min fader sælge gården. Så begyndte livets alvor for mig også. Jeg blev sendt i lære som mejerist og blev udlært i Pedersborg ved Sorø."

Derefter fulgte soldatertiden, og fra den periode husker Peter Cornelius: *"Vi havde en dobbeltkvartet, som sang for hele batteriet Trekroner hver aften, og derfor fik vi mange lempelser. Når de andre pudsede kanoner, indstuderede vi – det var en god arbejdsfordeling! Det var en af de dejligste perioder i mit liv – fri for alt mulig ansvar og forkælet af dem alle sammen. Jeg tog 34 pund på i 4 måneder og kunne kun knappe den øverste knap i uniformsjakken, den gang jeg blev hjemsendt!"*

Karrieren starter

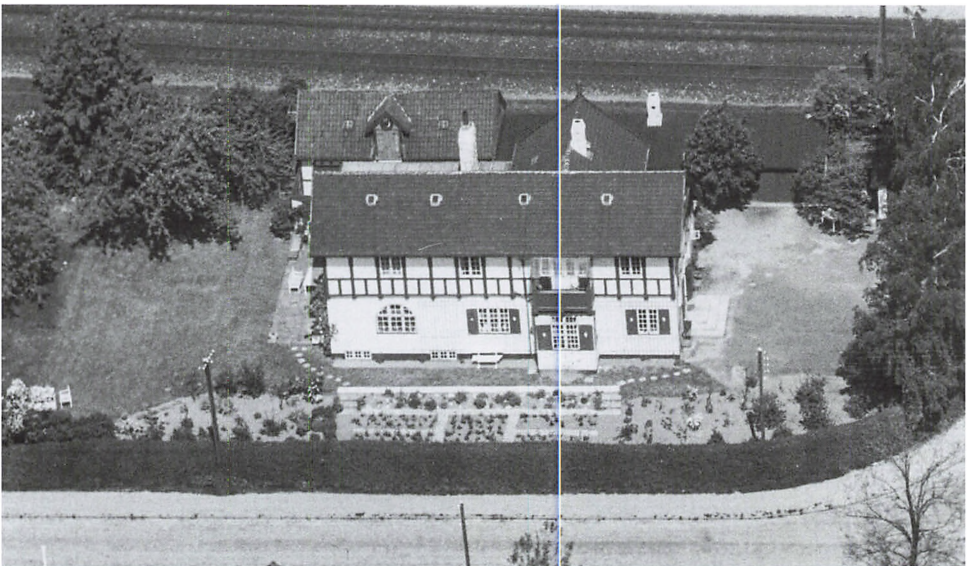
Efter soldatertiden blev Peter Cornelius ansat i køkkenet ved restaurant "à Porta" på Kongens Nytorv. Dette job havde Peter Cornelius taget for at tjene penge bl.a. til sine forældre og søskende. Han arbejdede på à Porta i

Peter Cornelius fotograferet omkring det tidspunkt, hvor han slog igennem som operasanger.

11 år. Peter Cornelius fortæller: *"Min debut første dag hos á Porta var ingen succes. Jeg slog en hel stabel tallerkener – ikke mindre end to dusin – ubarmhjertigt i kvas. Men måske dette alligevel var mit held, nu måtte jeg jo anstrenge mig dobbelt for at udlette mindet om de 24. Det lykkedes, for efter kort tid blev jeg udnævnt til køkkenmester".*

"Jeg har kun gode minder fra den

Villaen "Mon Port" dannede bolig for Corneilius og familie i perioden fra 1902 til 1936, da enken solgte ejendommen. Dette foto er fra 1949.

tid. Al den fritid, jeg kunne få, tilbragte jeg i Det kongelige Teater, hvor jeg hørte alle operaer lige siden 1880. Jeg havde en lille bagdør, jeg altid kunne komme ind ad, uden at nogen så mig. For resten havde à Porta jo forbindelse med teateret, og jeg kom derfor nemt i forbindelse med alle mulige kendte fra teateret."

Det var den tidligere operasanger Jens Larsen Nyrop, som i 1889 på à Porta opdagede hans talent og tilbød at uddanne ham. Peter Cornelius fortæller selv:

"Jeg arbejdede på à Porta til ét år før jeg debuterede. Jeg lærte sang

hos Nyrop, plastik hos Valdemar Price, dansk hos Sophus Bauditz, klaverspil hos frk. Ida Nyrop og tysk hos á Portas indehaver, gamle Gaudenz Gianelli. Så lærte jeg tre partier hos Leopold Rosenfeld, og så fik jeg debut den 22. maj 1892, hvor jeg gjorde lykke og blev engageret. Man antydede allerede dengang, at jeg havde en baryton med tenorklang, men først 11 år senere gjorde jeg springet og blev tenor."

Det var i 1903, og herefter gik det slag i slag for Cornelius, der kom til Berlin for yderligere at opøve sin tenorstemme. Her blev han "opdaget"

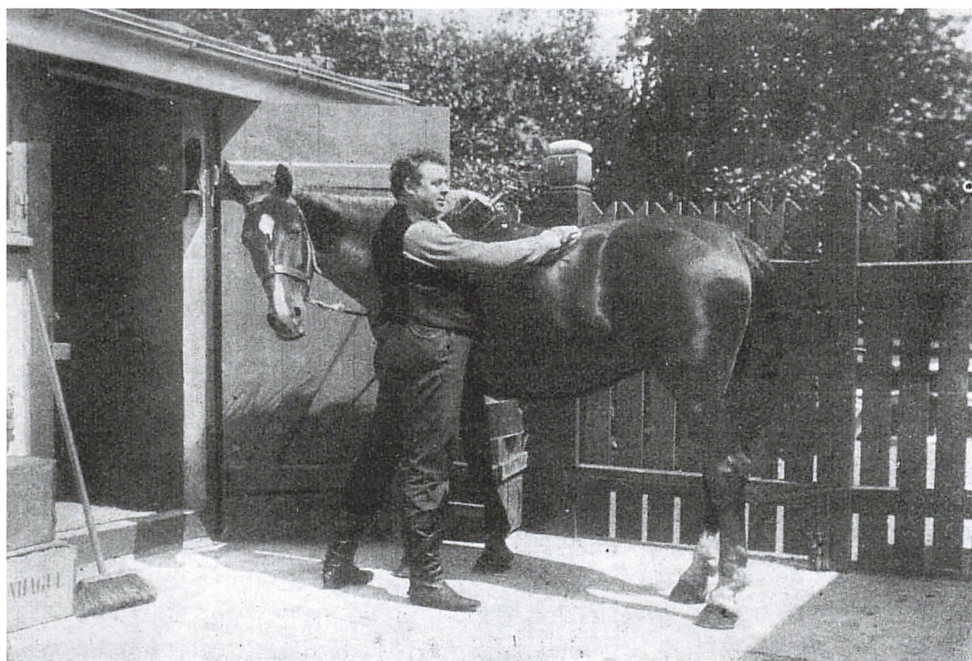
igen, på den måde, at han blev engageret til at synge ved Bayreuth-festivalen i 1906, hvor fru Cosima Wagner selv var instruktør. Senere kom turnéer til Budapest, Paris og især London.

I 1907 udnævntes han til kgl. kammeranger, og var også i vid udstrækning aktiv på de danske scener, på trods af sit internationale ry.

Lokalt engagement

Han var også uhyre aktiv lokalt i Snekkersten, hvor han fra 1902 havde sit hjem – det nuværende Stationsvej nr. 23 – som han kaldte "Mon Port". Peter Cornelius fortalte selv:

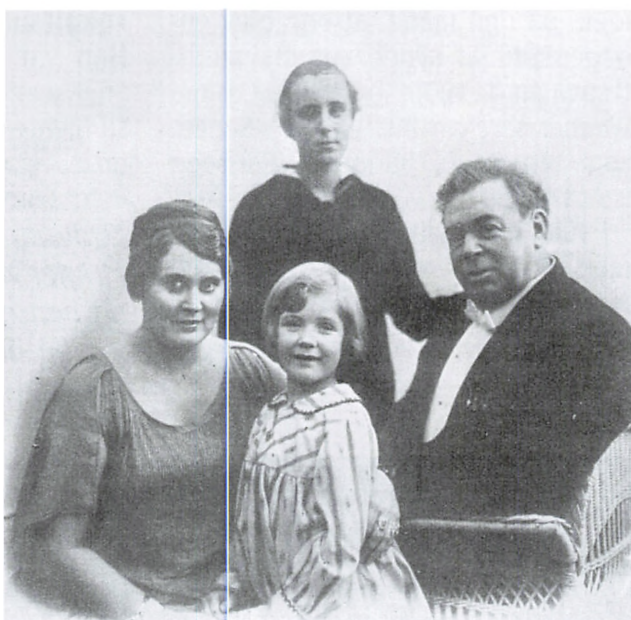
"Ude på landet står jeg op kl. 6, strigler mine heste, giver duerne og hønsene foder, derefter synger jeg en lille morgensang, som fire kyllinger (de få, men kraftige re-

Cornelius havde en baggrund som landmandsøn og mejerist og måske var det en af grundene til at han selvfølgelig havde hestestald på Mon Port. En anden var, at hestene blev brugt som trækraft, men Cornelius havde dog også bil ret tidligt.

ster af et kuld på 15) overværer siddende i chaiselongen. Så går jeg i vandet. Kl. 9 kommer hr. Kreuz, og så arbejder vi til kl. 11½. Derefter hvil til kl. 2, og så arbejde til kl. 4½. Så efter endt arbejde spænder jeg for, og vi kører en tur i det dejlige nordsjællandske landskab. Jeg elsker heste. Nu har jeg af min udmærkede hoppe "Nedda" fået et hingstføl, "Grane" og hver morgen går han ad de 4 trin ind i køkkenet, gennem spisestuen og ind i dagligstuen, hvor han, medens han med stor velbehag spejler sig, nyder forspillet af "Götterdämmerung"! Det er min overbevisning, at arbejdede jeg ikke legemligt, striglede mine heste, magede i min stald, ville jeg ikke have kræfter til alt det andet."

Peter Cornelius sang gerne sammen med det lokale sangkor i Snekkersten, han optrådte ved velgørenhedskoncerter på Gefion

I 1923 blev dette familiefoto taget af Peter Cornelius og 3. hustru Linda Gudrun f. Lund. Børnene er Peter "Cosper" Cornelius og Eva Cornelius.

i Espergærde og ved utallige nationale koncerter både lokalt og rundt omkring i Danmark. Ikke mindst ved friluftskoncerter var han særligt yndet, idet hans stemme var specielt velegnet hertil.

I Snekkersten var han god ven med godsejer G.A. Hagemann, hos hvem han indfandt sig hvert år på dennes fødselsdag og sang for fødselaren på gårdspladsen på Borupgaard. Peter Cornelius var

også med ved indvielsen af forsamlingshuset "Frem" i 1912.

Cornelius' familie

Han var gift tre gange. Første gang i 1891 med Ane Cathrine Nicoline Sophie Andersen. Anden gang i 1900 med Eugenie f. Møller. Hun havde tidligere været gift med politikeren P. A. Alberti. Tredje gang giftede han sig i 1910 med Linda Gudrun Beck f. Lund. Denne hustru, der var 21 år yngre, overlevede ham, idet hun først døde i 1955.

Gudrun og Peter Cornelius fik to børn, nemlig sønnen Siegfred (1911-2003) og datteren Eva (1917-1997). Siegfred blev en kendt vittighedstegner under kunstnernavnet Cosper.

Albert Høeberg

Allerede tidligt i sit liv slog Albert Høeberg ind på en kunstnerisk livsbane. Det skyldtes ikke mindst, at dele af hans familie havde været musikere - bl.a. var hans morfar den kendte komponist H. C. Lumbye. Også faderen havde en musisk åre.

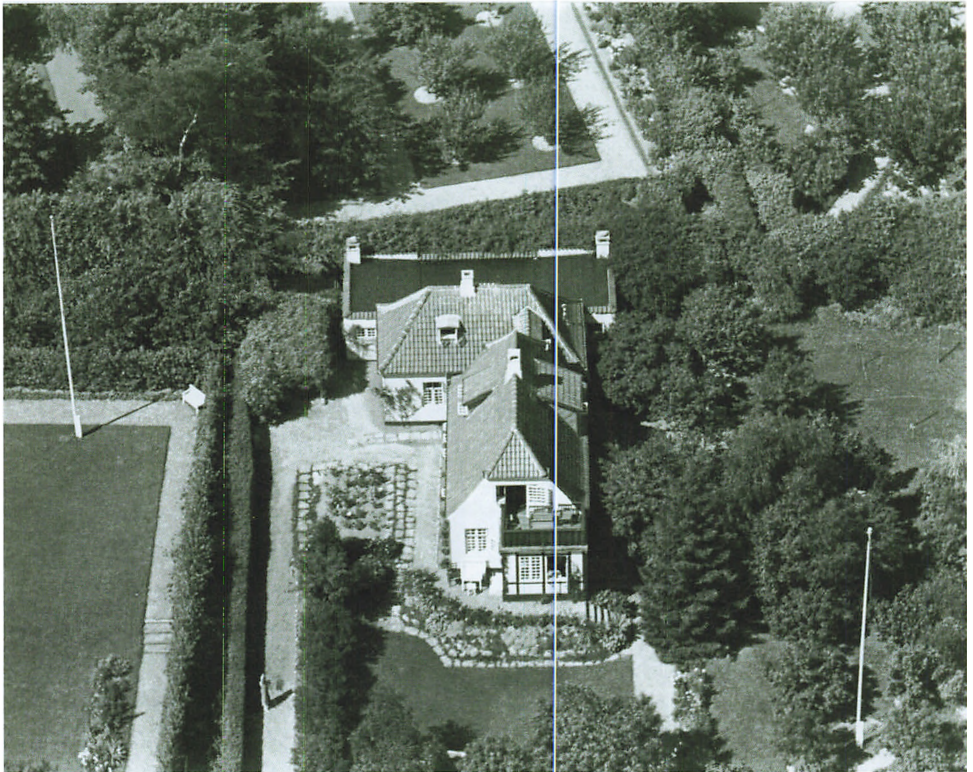
Albert havde en malmfuld baryton og en naturlig sans for drama-

Albert Høeberg fik taget dette foto til et postkort, som han sendte ud til familie og venner.

tisk forestilling. Han fik undervisning af svenske, tyske og danske lærere, og i 1904 fik han debut på Det Kgl. Teaters operascene. Også udenfor operaen blev han hurtigt kendt, bl.a. som romancesanger.

Høebergs største succeser fik han i Wagner-operaer, men også f.eks. i rollerne som marsk i Heises "Drot og Marsk" og som Saul i Carl

Nørrevænget 5 (nu 5A) i Snekkersten blev bygget ad flere omgange. Albert Høeberg købte grunden i 1920 og i de følgende år byggedes først et beskedent træhus, dernæst et udhus og så det mindre hus, der ligger langs udhuset. Endelig til sidst hovedhuset, der ligger med gavlen mod vejen. Husets navn var "Basbo" - her fotograferet i 1937.

Nielsens "Saul og David". Hans humoristiske sans kom bl.a. til udtryk i rollen som Don Bazilio i Rosinis "Barberen i Sevilla".

Høeberg i Snekkersten

Han var i 1905 blevet gift med

Astrid Terkelsen (1873-1947). De boede i København i Toldgade, senere i Holbergsgade. Men i 1920 købte parret en tom byggegrund på Nørrevænget i Snekkersten.

Det var uden tvivl efter inspiration af Peter Cornelius, som han jo

kendte fra operaen i København, at valget netop faldt på Snekkersten. Kort efter købet tilbød netop Peter Cornelius, der jo var fra et landmandshjem og udlært mejerist, at pløje grunden. Han havde jo både plov og en hest ved navn "Grane", der kunne klare det. Det gik imidlertid ikke - jorden var så hård og stenet, at ploven gik i stykker. Så Agnes og Albert Høeberg måtte selv i gang med hakke og spade. efterfølgende beplantede de også selv den store have med buske og træer - bl.a. en del, som netop Cornelius forærede dem.

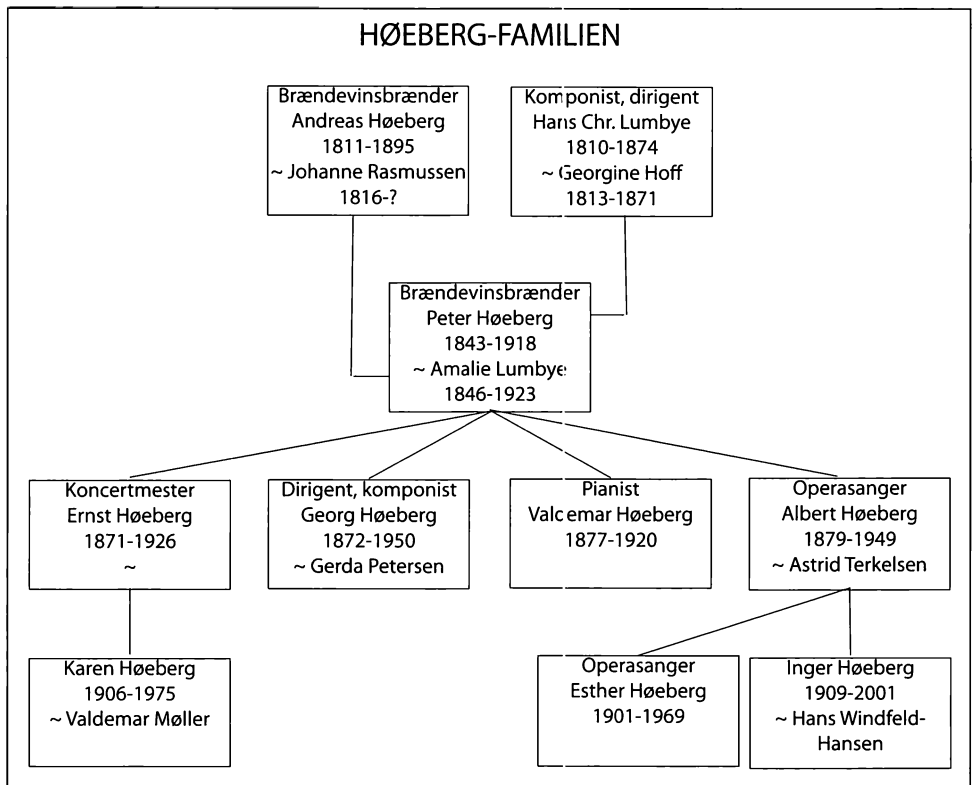
Høeberg kaldte huset for "Basbo", hvilket egentlig var ganske ejendommeligt, da han jo var baryton. Men Høeberg fortalte selv i et interview, at det var hans moder, der døbte huset Basbo, fordi hun altid kaldte sønnen for "Ba" - så på den måde var navnet aligevel logisk.

Det var Høebergs plan at flytte til Snekkersten, når han holdt op på scenen i København - og det gjorde han da også, men kun til 1942, hvor han solgte villaen og flyttede tilbage til København.

Han døde i 1949 og efterlod foruden hustruen også en datter,

Foto i avisen "Klokken 5", der viser Albert Høeberg på havearbejde ved sin ejendom på Nørrevænget 5.

Esther Høeberg, der også blev uddannet operasanger.

Vilhelm Herold

Endnu to kammersangere - alle fire kendte jo hinanden fra samarbejdet på scenen i København - havde sommerophold i Snekkersten i 1920'erne. Vilhelm Herold og Niels Hansen lejede sig imidlertid ind i forskellige villaer og havde ikke selv ejendom.

Vilhelm Herold var født i 1865 på Bornholm. I 1895 blev han gift med Magda Rosenørn von Gersdorff (1869-1944). Som ung blev uhan uddannet lærer. Ved siden af sin lærergerning drev han med stor iver sangstudier. Han debuterede i 1893 som tenor i stykket Faust. Han havde et sangdramatisk talent og moderniserede på sin vis den på den tid noget konventionelle opera i Danmark. I

Kammersanger Vilhelm Herold, der i en årrække lå på landet i Snekkersten.

Kammersanger Niels Hansen, der i en årrække lå på landet i Snekkersten.

1901 udnævntes han til kgl. kammersanger og fra 1903 turnerede han rundt til stort set samtlige hovedstæder i Europa og var kun undtagelsesvis i Danmark. Derudover var han tillige billedhugger og debuterede på Charlottenborg i 1906 med en buste. I 1922 udnævntes han til direktør for operaen i København. Efter at ophøret på operaen var han i en del år sangpædagog. Han døde i 1937.

Niels Hansen

Niels Hansen var født i 1880 i nærheden af Sorø og blev som ung uddannet som tapetserer. Med velynderes hjælp blev han uddannet på Musikkonservatoriet i 1908. I 1909 debuterede han på Det Kgl. Teater i stykket Boheme. Hans styrke var stemmen, hvorimod det dramatiske talent var mindre. Han udnævntesi 1918 til kammersanger. Han døde i 1969.

Møder og arrangementer

Afviklingen af arrangementerne er afhængig af udviklingen i coronakrisen.

Søndag den 19. september 2021:

Byvandring i "Ny Tibberup"

I fortsættelse af byvandringen i selve Tibberup Landsby i juni, går turen denne gang til "Ny Tibberup", som bebyggelsen langs Gammel Strandvej oprindeligt blev kaldt. Vi mødes på Jarlens Grund, og går derefter en tur på 2 timer og hører om beboere, huse, arkitektur og meget andet. Turen - der starter og slutter på Jarlens Grund - koster 20 kr for ikke medlemmer medens medlemmer går gratis med. Turen guides af lokalhistoriker **Kjeld Damgaard**.

TID OG STED: Søndag den 19. september 2021, kl 14.00 på Jarlens Grund (Gammel Strandvej 217).

Tirsdag den 21. september 2021:

Generalforsamling og foredrag

I henhold til foreningens vedtægter afholdes denne aften den udsatte

ordinære generalforsamling, hvortil kun medlemmer har adgang. Efter generalforsamlingen:

"Kong Peder" - fra bondedreng til bykon- ge (Peder Christensen)

Født og opvokset på Aarhuseggen, drog han som 18-årig til Helsingør for at gå i lære som maskinbygger og blev udlært i 1896. Han forlod aldrig byen igen. Han sad som socialdemokratisk borgmester i 27 år indtil 1946. Der kommer to foredragsholdere. Cand. mag. **Tove Lund**, som vil fortælle om Peder Christensens tid før han blev borgmester og om tiden i Danmark før 1. Verdenskrig.

Cand.mag. **Tom Sinding** som vil fortælle om de politiske forhold i Kong Peders borgmesterperiode, hvor han fik gennemført opførelsen af alderdomshjem, kolonihaver, sociale boliger og meget andet. Han havde visioner og kunne som egenrådig bykorge få tingene gennemført.

TID OG STED: Tirsdag den 21. september 2021, kl 19.15 på Espergærde Bibliotek.

Tirsdag den 26. oktober 2021:

Helsingør Havn - før, nu og i fremtiden

Helsingør er om noget, en by der har været præget af sit forhold til søens folk. Først gennem Sundtolden og siden i kraft af værftet, der overtog byens forbindelse til havet. Med værftet overgik byen til at være en industriby, hvor byens puls i stor stil var domineret af værftsfløjten, der meldte arbejdsdagens begyndelse og afslutning. Men i 1983 lukkede værftet, og pludselig havde Helsingør hverken værft eller havn med skibe. Fhv. museumsinspektør ved Museet for Søfart, cand.mag. **Casper Iversen** vil fortælle denne historie og se på den nuværende havn og dens fremtid.

TID OG STED: Tirsdag den 26. oktober 2021

kl. 19.15 på Espergærde Bibliotek

Tirsdag den 23. november 2021:

Shellhusets bombardement - og katastrofen

Historiker og museumsinspektør **Christian Agaard** fortæller i et rigt illustreret foredrag - baseret på hans bog - den fulde historie om luftangrebet på Gestapos danske hovedkvarter den 21. marts 1945 og den samtidige

katastrofe ved fejlbombardementet af Frederiksberg og Den Franske Skole.

TID OG STED: Tirsdag den 23. november 2021, kl 19.15 på Espergærde Bibliotek.

Tirsdag den 14. december 2021:

Julehygge

Traditionen tro vil vi også i år forsøge at afvikle julehyggemøde med æbleskiver, solbærrøm og portvin på foreningens regning. Aftenens program vil også omfatte julesalmer og -sange, samt formentlig lidt kultur. Aftenen afsluttes som sædvanlig med den populære historiske quiz under ledelse af Kjeld Damgaard.

TID OG STED: Tirsdag den 14. december 2021, kl 19.15 på Esp. Bibliotek.

Tirsdag den 18. januar 2022:

Trolddom i Helsingør

Forhenværende museumsinspektør **Lone Hvass** fortæller om "Trolddom i Helsingør". Lone udgav i foråret 2020 sammen med Torben Bill-Jessen et stort værk med titlen "Trolddom i en dansk købstad". I 1625 blev 8 af byens kvinder brændt levende på galgebakken. Hvorfor blev de det?

TID OG STED: Tirsdag den 18. januar 2022, kl 19.15 på Espergærde Bibliotek.

FOR 100 ÅR SIDEN:

Konservative tabte valget i 1921

Den 1. marts 1921 var der valg til Tikøb Sogneråd. Det var i de år endnu ret nyt, at der blev opstillet til sognerådet i politiske partier, men fra 1909 var det kun partiopstillinger. Indtil 1921 havde kun fire partier haft sæde i sognerådet: De 19 medlemmer fordeltes med 9 konservative, 7 socialdemokrater, 2 venstre og 1 radikal. Nu blev resultatet, at konservative tabte to mandater og den nye fordeling blev, at Venstre vandt to. Socialdemokratiet og Radikale var uændret.

De 19 medlemmer af sognerådet var herefter:

- murermester Ejnar Basse, Snekkersten (S)
- entreprenør Hans Olsen, Mørdrup Strandvang (S)
- portør Jørgen Hansen, Snekkersten (S)
- skrædder Oscar Sandell, Aalsgaard (S)
- stationsbestyrer Peder Mullitsgaard, Saunte (S)
- husmand, Christian Jensen, Hellebæk (S)
- gårdejer Julius Petersen, Saunte (V)
- parcellist Peter Nielsen, Jonstrup (V)
- tømrermester Jens Nielsen, Hornbæk (V)
- gårdejer Ole Olsen, Tibberup (V)
- fhv. gdr. Christian Petersen, Plejelt (K)
- tømrermester Gudmund Ellekilde, Boderne (K)
- fisker Thorvald Willumsen, Snekkersten (K)
- gårdejer Marius Jensen, Tikøb (K)
- bagermester Johannes Larsen, Hornbæk (K)
- parcellist Peter Larsen, Krogenberg (K)
- gårdejer Otto Larsen, Jonstrup (K)
- vognmand Haagen Nielsen, Hornbæk (R)

Ved det efterfølgende sognerådsmøde genvalgtes dog den konservative Chr. Petersen til sognerådsformand.

Historisk Forening for
Espergærde og Omegn
Årligt kontingent:
kr 150,- pr. medlem
kr 250,- for ægtepar/samboend
som indbetales på konto.nr.
1551-0006043151, Danske Bænk

Bestyrelse:

Formand: Jan Kruse, Strand-
bakken 16, Mørdrup, 3060
Espergærde, tlf. 30952296,
jkruse154@gmail.com

Næst.fmd.: Lillian Rostrup
Søndermarken 50 2.tv, Mørdrup,
3060 Espergærde, tlf 30461952
lime.rostrupclausen@gmail.com

Kasserer: Lars Vange, Søn-
dermarken 3, Mørdrup, 3060
Espergærde, tlf 49131740,
larsvange42@gmail.com

Sekt. + webredaktør: Mads P.
Vej-Hansen, Skovridergaardsvej
60B 1.6, 2830 Virum,
Tlf. 26215123,

mads@vej-hansen.dk
Best.medl: Svend Erik Lolle,
Ny Strandvej 30, Tibberup, 306
Espergærde, tlf. 20764161

selolle@gmail.com
Suppl.: Kirsten Aagaard,
Vildrosevej 5, Mørdrup, 3060
Espergærde, tlf. 49131241,

paag@post.tele.dk
Suppl.: Lone Sallerup
Kløvermarken 13, 2., Mørdrup,
3060 Espergærde, tlf. 4258020

losa0801@gmail.com

EGEBÆKKEN
Udgives to gange årligt
som medlemsblad for
Historisk Forening.

Redaktion:

Ansvarsh.: Kjeld Damgaard,
Helgavej 8, Mørdrup, 3060
Espergærde, tlf 49135297,
damgaard@tikobkommune.dk
Jan Kruse

www.egbaekken.dk